

Transformace české celní správy v období vstupu do Evropské Unie

Marek Zapletal

Bakalářská práce
2005

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje
akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta : **Marek ZAPLETAL**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Transformace české celní správy v období vstupu do
Evropské unie**

Zásady pro vypracování :

- 1. Shrňte význam celní správy a stručně charakterizujte historii celní správy v českých zemích.**
- 2. Charakterizujte změny v celní správě, které proběhly v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie.**
- 3. Charakterizujte správu daní a poplatků celními orgány po vstupu do Evropské unie.**
- 4. Charakterizujte a analyzujte nově získané kompetence Celní správy.**

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Obsahem této práce je seznámení s aktuálními informacemi týkající se problematiky transformace celní správy v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a přiblížení nejdůležitějších změn a problémů, které s této souvislostí nastaly. Je zde zmíněn význam celní správy a stručná historie celní správy od vzniku Československé republiky až do současnosti. Jsou zde prezentovány změny, kterými celní orgány prošly a které byly svým rozsahem a dopady největší v jejich novodobé historii a které zásadním způsobem ovlivnily jejich působnost a úkoly - zejména volný pohyb zboží v rámci jednotného vnitřního trhu Evropské unie a s tím související zrušení pravidelných celních kontrol na státní hranici, personální a organizační reorganizace celní správy a formování nové role celních orgánů při ekonomické ochraně státu, resp. zájmů celého Společenství - ochrana vnitřního trhu v EU, celní politika a celní tarif, odvádění příjmů ze cla do rozpočtu EU, společná zemědělská politika EU atd. V neposlední řadě jsou zde zmíněny změny při správě daní a poplatků celními orgány a zcela nové kompetence, který jsou v současnosti zabezpečovány celními orgány.

Abstrakt anglicky

The content of this work is familiarisation with current information related to the problem of transforming the customs administration in connection with the entry of the Czech Republic into the European Union and an approximation of the most important changes and issues related thereto. Mentioned here are the significance of the customs administration and a brief history of customs administration from the establishment of the Czechoslovak Republic to the present. Presented here are the changes faced by the customs organs, which in scope and impact have been the largest in the modern history of the customs administration and which have affected its operations and tasks in a fundamental way - particularly the free movement of goods in the context of the unified internal market of the European Union and the related dissolution of regular customs inspections at state borders, personnel and organizational reorganization of the customs administration and the formation of a new role for customs organs related to economic protection of the state, or the interests of the entire Community - protection of the internal market in the EU, customs

policies and customs tariffs, duty revenues passed into the EU budget, the common agricultural policy of the EU, etc. Finally mentioned here are changes related to tax administration and fees by the customs organs and entirely new powers currently provided by the customs organs.

Děkuji panu JUDr. Miloši Matulovi, Csc. za mimořádnou ochotu při metodickém vedení bakalářské práce a konzultace, které mi poskytl.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.

Ve Zlíně 10.5.2003

OBSAH

OBSAH	7
ÚVOD.....	9
1 VÝZNAM CELNÍ SPRÁVY, STRUČNÁ HISTORIE CELNÍ SPRÁVY V ČESKÝCH ZEMÍCH.....	11
1.1 VÝZNAM CELNÍ SPRÁVY	11
1.2 CELNÍ SPRÁVA OD VZNIKU ČSR DO ROKU 1938	12
1.3 OBDOBÍ NACISTICKÉ OKUPACE	13
1.4 OBDOBÍ OD ROKU 1945 DO ROKU 1989	14
1.5 CELNÍ SPRÁVA PO ROCE 1989	16
2 ZMĚNY V CELNÍ SPRÁVĚ, KTERÉ PROBĚHLY V SOUVISLOSTI SE VSTUPEM ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE	21
2.1 CELNÍ SPRÁVA PO VSTUPU DO EU	21
2.2 ZRUŠENÍ CELNÍCH KONTROL NA VNITŘNÍ HRANICI EU	25
2.3 VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ	26
2.4 PERSONÁLNÍ A ORGANIZAČNÍ REORGANIZACE CS	27
2.5 ODVÁDĚNÍ PŘÍJMŮ ZE CLA DO ROZPOČTU EU.....	30
2.6 OCHRANA VNITŘNÍHO TRHU V EU	31
2.7 CELNÍ POLITIKA A CELNÍ TARIF	32
2.8 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EU.....	34
3 SPRÁVA DANÍ A POPLATKŮ CELNÍMI ORGÁNY PO VSTUPU DO EVROPSKÉ UNIE	39
3.1 DAŇOVÁ SPRÁVA V EVROPSKÉ UNII	39
3.2 HARMONIZACE DANÍ V ČR	42
3.3 SPRÁVA DPH	45
4 CHARAKTERISTIKA NOVĚ ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ CELNÍ SPRÁVY.....	50
4.1 SPRÁVA SPOTŘEBNÍCH DANÍ	50
4.1.1 Nový zákon o spotřebních daních	50
4.1.2 Správa SPD celními orgány	52
4.2 INTRASTAT	53
4.3 KONTROLA NELEGÁLNÍ ZAMĚSTNANOSTI	57
4.4 MOBILNÍ DOHLED	61
4.4.1 Vznik skupin mobilního dohledu	61
4.4.2 Činnost mobilního dohledu	63
ZÁVĚR	67

SUMMARY	68
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
INTERNETOVÉ ZDROJE.....	70
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	72
SEZNAM TABULEK.....	74
SEZNAM PŘÍLOH.....	75

ÚVOD

V historii České republiky byl 1. květen 2005 jedním z nejvýznamnějších dnů. Stali jsme se součástí světové velmoci, která je hlavním světovým hráčem ve všech sférách lidského života. Samozřejmě jsme přesunuli část rozhodování v některých oblastech do Bruselu, ale získali jsme mnohem více – možnost aktivně ovlivňovat politiky EU, nikoli jako malá země pouze přijímat to, na čem se velmoci dohodnou. Nelze si však namlouvat, že nyní bude již všechno podle nás a našich potřeb. Ovšem při vhodném stanovení cílů a při optimálním zaměření našich sil se můžeme soustředit na naše priority a v nich pak hrát roli „světové velmoci“. Navíc můžeme využívat možnosti jednotného vnitřního trhu v rámci 25 zemí, což přináší řadu šancí pro naše firmy s levnější, ale přitom kvalitní pracovní silou. Záleží však na našich schopnostech, našem umění, naší šikovnosti, protože soutěžit budeme v rámci EU s dalšími 24 zeměmi, z nichž mnohé jsou větší, zkušenější a mnohdy i připravenější. To vše platí jak pro ČR, tak v menším měřítku i pro Celní správu ČR.

Vstup do EU znamená také nové kompetence a navíc obecně ve světě i v EU dochází ke značnému posunu v celním zaměření a působení. Se stále klesajícími cly se snižuje význam tradiční celníčiny - tedy výběr cla a s ním spojené zařazování zboží, celní hodnocení, původ zboží... Naopak na významu nabývá bezpečnost a zdraví občanů, ochrana společnosti - ať už je to boj proti terorismu, drogám, zbraním, škodlivým a nebezpečným látkám, boj proti padělkům a věčně trvající boj proti pašování cigaret a alkoholu. Ve všech těchto oblastech, a samozřejmě řadě dalších, bude hrát značnou roli celní správa a bude důležité, jak se na tato nová pole působnosti připravíme.

I v celní problematice bude záležet na naší šikovnosti, protože v dnešní době při použití všech dostupných prostředků techniky je jasné, že celní řízení bude probíhat na úplně jiné bázi. Informační technologie, elektronické celní řízení, nové a progresivní směry zjednodušených postupů, neustále se snižující doba celního řízení, následné audity... A to, jakým způsobem vše zvládneme, se jistě odrazí v naší budoucí práci. Zda firmy budou fungovat a proclívat v ČR anebo raději v jiné zemi, která bude schopna nabídnout stabilnější prostředí, kvalitnější fungování, menší časové ztráty, prostě menší náklady na celní řízení – toto vše můžeme ovlivnit. Budeme-li my ti lepší, zaměstnáme celníky, budeme vybírat cla... Koneckonců i v rámci státní správy mohou některé kompetence přejít na úspěšnější orgány. Již dnes se objevují příklady firem, které se snaží budovat svá

logistická centra pro střední a východní Evropu právě u nás, protože podmínky proclívání i další jsou zde kvalitnější než v Polsku či Maďarsku.

I z hlediska samotného působení v „evropské“ celní problematice hrála vždy naše celní správa jednu z hlavních rolí a věřme, že v tom bude i nadále pokračovat. S pohledem do historie byla právě česká celní správa tou, která připravovala a prosazovala tzv. panevropskou kumulaci původu zboží, v rámci níž došlo ke sjednocení několika desítek dohod o zónách volného obchodu. Také ve všech posudcích a hodnoceních Evropské komise byla naše celní správa vždy na předních místech.

Téma bakalářské práce „Transformace české celní správy v období vstupu do Evropské unie“ jsem si vybral z důvodu, že jsem zaměstnancem celní správy a změny v celní správě v souvislosti se vstupem do EU se mne zásadním způsobem dotýkají, a to zejména v oblasti nově vykonávaných kompetencí celní správy.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat aktuální informace týkající se problematiky transformace celní správy v souvislosti se vstupem ČR do EU a přiblížit nejdůležitější změny a problémy, které s této souvislosti nastaly.

1 VÝZNAM CELNÍ SPRÁVY, STRUČNÁ HISTORIE CELNÍ SPRÁVY V ČESKÝCH ZEMÍCH

1.1 Význam celní správy

Celní správa České republiky je soustavou celních orgánů, kterou tvoří Generální ředitelství cel, celní ředitelství a celní úřady. Generální ředitelství cel je organizační složkou státu a účetní jednotkou. Příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly MF. V čele Celní správy České republiky je generální ředitel Generálního ředitelství cel, kterého jmenuje a odvolává ministr financí (dále jen "generální ředitel"). Generálního ředitele zastupuje jeho náměstek, kterého na návrh generálního ředitele jmenuje a odvolává ministr financí.

Celní orgány jsou orgány veřejné správy s působností v oblasti celnictví, celního dohledu, celní kontroly, celního pátrání, správního trestání, a v dalších oblastech stanovených zákonem o Celní správě České republiky nebo zvláštními zákony. Celní orgány vykonávají rovněž správu cel a spotřebních daní a dalších daní, poplatků nebo dotací v rozsahu stanoveném zvláštním zákonem a při plnění svých úkolů spolupracují s mezinárodními organizacemi a celními správami jiných států. Celní orgány plní dále úkoly v oblasti statistické registrace intrakomunitárního obchodu a společné zemědělské politiky v rozsahu stanoveném zvláštním zákonem. Celní orgány zabezpečují následné kontroly po propuštění zboží, a pro účely výkonu své působnosti provádějí rovněž analýzu rizik. Celní orgány dále působí v oblasti trestního řízení u trestných činů spáchaných porušením celních a daňových předpisů, předpisů o dovozu, vývozu a průvozu zboží, pátrání po zboží uniklému celnímu dohledu, objasňování správních deliktů a realizace spolupráce a vzájemné pomoci v celních otázkách s orgány smluvních států a mezinárodními organizacemi.

Základy činností a kompetencí, které jsou společné celním orgánům vyspělých zemí, vycházejí z mezinárodních prvků, jako je zahraniční obchod, mezinárodní spolupráce při ochraně společenských zájmů, zejména veřejné bezpečnosti, ochraně zdraví obyvatelstva před nebezpečnými materiály a drogami, ochraně životního prostředí, ohrožené fauny a flory, kulturního dědictví apod. Celní orgány jsou dále vybaveny kompetencemi, které umožňují plnit i další „tradiční“ úkoly, zejména zajišťování příjmů státního rozpočtu výběrem cel, daní a různých poplatků, kontrolou realizace některých nástrojů obchodní a zemědělské politiky, statistického sledování zahraničního obchodu, ale často i úkolů, které

do rámce představ o tradičních činnostech celních orgánů zcela nezapadají (kontrola kasin a heren ve Francii, kontrola nelegálního zaměstnávání v Německu atd.). Postavení a činnosti celních orgánů jsou dále výrazně ovlivněny zapojením země do mezinárodních ekonomických institucí, jakými jsou ekonomické, celní nebo měnové unie, oblasti volného obchodu apod. [9]

Vstup nového státu do jednotného vnitřního trhu, tak jak je nyní představován Evropskou unií, znamenal pro jeho celní orgány i další instituce významné změny jejich kompetencí, vzájemných vazeb, forem i úrovně koordinace vykonávaných činností. Tyto změny zásadně ovlivnily rozsah i obsah vykonávaných činností v porovnání se stavem před vstupem do EU. Kromě legislativního sjednocení činností všech celních správ členských států EU, které bylo provedeno před datem vstupu do EU, musela každá kandidátská země připravit vlastní řešení administrativně kapacitních problémů své státní správy vyvolaných vstupem. Tato skutečnost významně ovlivnila celní orgány ČR jak z hlediska budoucích kompetencí a postavení ve struktuře státních orgánů, tak i z hlediska organizačního uspořádání a personálního zajištění. [9]

1.2 Celní správa od vzniku ČSR do roku 1938

Nově vzniklý samostatný československý stát převzal s celým právním řádem a správním systémem Rakousko-Uherska rovněž systém celnictví. V platnosti zůstal celní a monopolní řád z roku 1835, zákon o celním sazebníku z roku 1909 a třicátkový řád z roku 1788, který byl platný v Uhrách. Zákon o celním území a vybírání cla byl vydán dne 20. února 1919, kterým bylo území Československé republiky vyhlášeno za samostatné celní území.

Téměř ihned po vzniku Československé republiky bylo zřízeno ministerstvo průmyslu, obchodu a živnosti a při něm Československá vývozní a dovozní komise, která spravovala agendu zahraničního obchodu. V polovině roku 1920 byl zřízen Úřad pro zahraniční obchod, který byl k 10. únoru 1922 zrušen. V roce 1919 byla při ministerstvu zřízena Československá celní rada jako poradní sbor ve sporech mezi celními úřady a veřejností, ta byla ke dni 1. ledna 1928 zrušena a na její místo nastoupil Celní poradní sbor.

Dne 14. července 1927 byl přijat nový celní zákon č. 114/1927 Sb., který vstoupil v platnost 1. ledna 1928. Celá celní správa byla rozdělena na dvě složky. Byly to jednak celní úřady pohraniční a vnitrozemské, které „vykonávají v první stolici veškeré úkoly

spojené s projednáváním zboží v dovozu a průvozu, vyměřují celní pohledávky a též je vybírají a dozírají při celním řízení, aby byly zachovávány platné zákazy a omezení styků s cizinou.“ Druhou složkou celní správy byla finanční stráž, což byl dle celního zákona „ozbrojený a stejnokrojem opatřený sbor, jehož kázeň jest přizpůsobena kázni vojenské a jenž jest určen k tomu, aby střežil celní hranici, vykonával celní dozor na přechod osob a přestup zboží na celní hranici a hraničních vodách, aby zabráňoval celním přestupkům a je objevoval, i aby konal pomocné služby u celních úřadů.

V roce 1936 bylo vydáno vládní nařízení o Stráži obrany státu a byl tak zřízen nový strážný sbor, který byl určen především na ochranu neporušitelnosti státní hranice. Do té doby ochranu státních hranic zajišťovala jen finanční stráž. Nově vytvořený sbor Stráže obrany státu se skládal z vojenských osob, z příslušníků četnictva, státních policejních strážních sborů, obecní stráže bezpečnosti, z finanční stráže a osob majících postavení jiné veřejné stráže. Byl to vojensky organizovaný a vycvičený sbor, který podléhal přímo ministerstvu vnitra. [3], [5]

1.3 Období nacistické okupace

Po zřízení Protektorátu Čechy a Morava nacistickým Německem v roce 1939 byla zpočátku ponechána v platnosti celní hranice, a to i přesto, že v Hitlerově výnosu z 15. března 1939 o zřízení protektorátu byla proklamována celní unie s Německem. Celní unie vstoupila v platnost 1. října 1940, do té doby byla ponechána celní a devizová autonomie protektorátu.

Dnem 1. října 1940 byl zrušen celní sazebník a zaveden byl sazebník říšský. Celá říše byla rozdělena do 32 oblastí. Celní úřady byly po stránce věcné podřízeny nově zřízenému úřadu německého vrchního finančního prezidenta v Praze, jemu byl podřízen vrchní finanční okres Čechy a Morava. V říšské župě sudetské vznikly dva úřady vrchních finančních prezidentů v Karlových Varech a v Opavě. Úřad vrchního finančního prezidenta byl však v roce 1942 zrušen a podřízené celní úřady podléhaly vrchním finančním prezidentům v Drážďanech a Norimberku.

Celá správa cel, spotřebních daní a monopolů byla podle říšského nařízení z 16. září 1940 rozdělena mezi úřady říšské a tzv. autonomní úřady protektorátu. Jinak protektorátní celní úřady spadaly pod protektorátní ministerstvo financí. Základem se staly hlavní celní úřady, kterým byly podřízeny pomocné služebny (celní úřady I. a II. třídy) a úřadovny pro dozorčí

službu. Dosavadní celní úřady, které byly zřízeny na základě celního zákona č. 114/1927 Sb. svoji činnost tímto dnem zastavily a zrušena byla rovněž finanční stráž.

V roce 1942 došlo ke zrušení hlavních celních úřadů v Čáslavi, Jičíně a Táboře. Hlavní celní úřady Praha – město a Praha – přístav byly sloučeny v hlavní celní úřad Praha – clo. V roce 1943 byla zastavena činnost celkem jedenácti služeben a od 1. října 1944 byla zastavena činnost hlavního celního úřadu Praha - spotřební daně a 38 dalších služeben. [3], [5]

1.4 Období od roku 1945 do roku 1989

Po osvobození Československa byl v roce 1945 systém finančních úřadů převzat tak, jak byl platný ke dni 29. září 1938 a finanční správa byla vykonávána podle tehdy platných předpisů. Byla obnovena celní správa i finanční stráž a jejich společným vrcholným orgánem bylo ministerstvo financí.

Celá finanční správa byla po válce značně roztříštěná. Organizace celní správy jako takové byla na základě prezidentského dekretu z 23. června 1945 obnovena ke dni 16. července 1945. 20. července 1945 byla vydána vyhláška ministerstva financí č. 37/1945 Sb., na základě které celní úřady zřízené podle říšskoněmeckého práva předaly celou celní agendu obnoveným československým celním úřadům.

Finanční stráž byla rovněž obnovena na základě dekretu prezidenta republiky z roku 1945. Příslušníky obnovené finanční stráže se stali její bývalí příslušníci, pokud byli schopni výkonu služby a dosahovali věku maximálně 55 let.

Prezidentským dekretem vyhlášeným 28. října 1945 byla znárodněna strategická část průmyslu, banky a pojišťovny, ale zahraniční obchod zatím zůstal v soukromých rukách.

Nová ústava z 9. května 1948 potvrdila existenci národních výborů a přinesla změnu v jejich dosavadní územní působnosti. Zákonem o krajském zřízení z 21. prosince 1948 se základními administrativními jednotkami staly kraje a dřívější zemské správní celky zanikly. Nových krajů bylo vytvořeno celkem 19 a dále bylo vytvořeno celkem 271 okresů.

Vrcholným orgánem zahraničního obchodu zůstalo ministerstvo zahraničního obchodu, které řídilo podniky zahraničního obchodu a mezinárodní zasilatelství a jehož pomocným orgánem se stala Československá obchodní komora.

V postavení celní správy zatím únorový převrat nezaznamenal žádnou zásadní změnu. Celní správa dosud stále spadala do působnosti ministerstva financí. Ale již počátkem roku 1949 byla provedena reorganizace celní správy, na základě které byly dosavadní finanční úřady zrušeny a jejich pravomoci byly přeneseny na národní výbory. Dne 1. ledna 1949 byla působnost celních úřadů přenesena na berní správu; berní správa Praha I převzala působnost celního úřadu v Praze se všemi odbočkami a berní správa Bratislava – město převzala působnost celního úřadu Bratislava se všemi odbočkami. Ke dni 1. března 1949 se finanční referáty okresních národních výborů zcela ujaly okresní finanční správy. Tímto dnem byla rovněž u finančních referátů krajských a okresních národních výborů zřízena celní oddělení. Toto přechodné období trvalo tři roky.

V tomto období zatím v oblasti celnictví i nadále zůstává vrcholným orgánem ministerstvo financí, rovněž zůstal zachován celní odbor, který však byl od výkonných orgánů odtržen. Kontrolní funkci nad výkonem celní správy zajišťovaly krajské národní výbory, které dále vedly kádrovou a osobní agendu, obstarávaly hmotné zásobování, výstavbu celnic a plnily některé další úkoly, které převzaly od bývalých okrskových celních správ. Samotná agenda celních úřadů spadala pod finanční referáty okresních národních výborů. Celní správa se na úrovni první a druhé instance v podstatě rozpadla podle vytvořených územních celků a ani její činnost nebyla vzhledem k tomu, že podléhaly pravomoci národních výborů, jednotná.

V oblasti zahraničního obchodu byly zákonem z 28. dubna 1948 o státní organizaci zahraničního obchodu a mezinárodního zasilatelství zahraniční obchod a mezinárodní zasilatelství vyhrazeny pouze podnikům, které ministr zahraničního obchodu zřídí v Úředním listě. Tímto zákonem byla oblast zahraničního obchodu zcela vyňata ze soukromého vlastnictví. Bylo zřízeno 23 akciových společností a 6 národních podniků zahraničního obchodu. Reorganizací zahraničního podniku v roce 1953 byly tyto společnosti zrušeny a byly zřízeny podniky zahraničního obchodu.

Nově vydané vládní nařízení č. 27/1952 ze dne 8. července 1952 (účinnost od 1. srpna 1952) položilo základ samostatné tzv. socialistické celní správy. Vrcholným orgánem se stalo ministerstvo zahraničního obchodu a to až do roku 1992, které svoji činnost vykonávalo prostřednictvím zvláštní složky, kterou se stala Ústřední celní správa. Ústřední celní správě byly podřízeny celnice a odbočky, které zřizoval a rušil ministr zahraničního obchodu po dohodě s vybranými členy vlády. Pracovníci celní správy již bez rozdílu byli povinni nosit služební stejnokroj, což byla doposud pouze výsada finanční stráže.

Nový celní zákon č. 36/1953 Sb. z 24. dubna 1953 vstoupil v platnost 1. ledna 1954. Ústřední celní správa dle tohoto celního zákona zůstala i nadále zvláštní složkou ministerstva zahraničního obchodu a skládala se ze šesti oddělení; jednalo se o oddělení organizační, celně právní, celně tarifní, dozorčí, kádrové a osobní a statistické. Ústřední celní správě byly i nadále podřízeny celnice, celní odbočky a celní hlídky. Ústřední celní správě byla svěřena pravomoc pověřit celnice, aby rozhodovaly o některých případech spadajících do působnosti přímo Ústřední celní správy a naopak si Ústřední celní správa mohla vyhradit právo rozhodovat o určitých věcech namísto celnic.

Nový zákon o československé federaci z 28. října 1968 stanovil, že území Československé socialistické republiky je jednotným celním územím a že celnictví, celní politika a celní tarify patří do působnosti federace. Vrcholným orgánem je federální ministerstvo zahraničního obchodu prostřednictvím Ústřední celní správy. Nově se zřizují Celní ředitelství pro Českou socialistickou republiku se sídlem v Praze a Celní ředitelství pro Slovenskou socialistickou republiku se sídlem v Bratislavě, kterým jsou podřízeny celnice.

Další celní zákon byl přijat v roce 1974 s účinností od 1. ledna 1975. V březnu 1974 federální ministr zahraničního obchodu podepsal „Statut Ústřední celní správy ČSSR“ a „Organizační uspořádání a zásadní zaměření činnosti jednotlivých útvarů Ústřední celní správy a účelových zařízení“. [3], [5]

1.5 Celní správa po roce 1989

Po roce 1989 byly celní správě postupně vráceny všechny funkce, které vyplývají z tržního hospodářství země. Do roku 1989 byla činnost celní správy charakteristická především zpracováváním statistiky zahraničního obchodu v rámci ministerstva zahraničního obchodu. Objem zahraničního obchodu, stejně jako počet státních podniků zahraničního obchodu, byl nepatrný. Po roce 1989 došlo postupně ke zrušení státního monopolu zahraničního obchodu, centrálně plánovaná ekonomika postupně přecházela na ekonomiku tržní. Celní správa tak byla postavena před nové úkoly, které byly v době socialismu potlačeny, zejména bylo nutné v celkem krátkém čase přejít k přímému a efektivnímu vyměřování a vybírání cla.

S politickými změnami souviselo rovněž otevření státní hranice a s tím vyvstal před celními orgány nový problém, a to rozmach podlouné činnosti. K vytvoření předpokladů pro nutné plnění těchto nových úkolů v oblasti podlounictví a organizovaného zločinu

bylo nezbytné vypracovat nové legislativní předpisy a normy, vypracovat a stanovit nové úkoly i ve vzdělávání pracovníků celní správy. K ochraně státní hranice byla v celní správě vytvořena zcela nová složka, a to celní stráž.

Dosavadní celní zákon č. 44/1974 Sb. byl třikrát novelizován. Podstatné byly novelizace z roku 1991 a z roku 1992, kdy bylo nutné i v oblasti celnictví reagovat na společensko-politické změny v Československu. Novely č. 5/1991 Sb. a č. 217/1992 Sb. odstranily z původního znění celního zákona ta ustanovení, která sloužila k ochraně státního monopolu zahraničního obchodu. Celní správě bylo uloženo faktické vyměřování a vybírání cla ze zboží propuštěného do volného oběhu v tuzemsku. Tato skutečnost byla novinkou v dosavadní činnosti celní správy. Současně s přijatými novelami začala celní správa pracovat za pomoci zemí Evropského společenství na přípravě zcela nového celního zákona, který by odpovídal novým podmínkám.

Ve velkém počtu došlo v letech 1991 a 1992 ke zřízení stanic celní stráže na státních hranicích s okolními státy. Funkcí celní stráže bylo zejména hlídat celní hranici v souvislosti s nelegálním přestupem zboží přes státní hranice a zabránit tak rozvíjející se podloudné činnosti. Kontrola státní hranice byla v tomto období v podstatě dvojí, neboť na státní hranici vykonávala svoji činnost rovněž pohraniční policie.

Nově přijatý celní zákon č. 13/1993 Sb. ze dne 15. prosince 1992 byl vypracován za pomoci expertů Evropského společenství a vycházel z platné právní úpravy Evropského společenství. Tento celní zákon byl vypracován v době, kdy již bylo zcela zřejmé, že Česká a Slovenská federativní republika bude k 1. lednu 1993 rozdělena na dva samostatné státní celky. Se vznikem České republiky byl dán celní správě mimo jiné i úkol zajistit v rámci nové daňové soustavy řádný výběr daní, jejichž správci se celní orgány staly. Celní orgány dnem 1. ledna 1993 začaly vyměřovat a vybírat mimo cla i daně z přidané hodnoty při dovozu a z příležitostné autobusové dopravy, spotřební daně a daně silniční.

Ministerstvo zahraničního obchodu bylo k 31. prosinci 1992 zrušeno a činnost celní správy přešla do kompetence ministerstva financí. Ústřední celní správa a Celní ředitelství pro Českou republiku byly sloučeny v jeden ústřední orgán, a to Generální ředitelství cel, které je organizační složkou ministerstva financí. Nynější celnice, a v České republice jich působilo 21, byly přejmenovány na oblastní celní úřady, část vnitrozemských celních odboček se stala celními úřady, některé celní odbočky byly zrušeny a zbývající byly přejmenovány na celní stanice. U stanic celní stráže nedošlo k žádným podstatným

změnám. Oblastním celním úřadům byly organizačně podřízené celní úřady, celním úřadům pak celní stanice, celní pracoviště a stanice celní stráže.

Největší organizační změnou samostatného českého státu bylo zajištění činnosti celní správy na státní hranici se Slovenskou republikou, kde od roku 1993 nově vznikaly hraniční celní přechody a stanice celní stráže. Zřizování nových hraničních celních přechodů bylo spjato s mnohými personálními, technickými ale také finančními problémy. Personální problémy se z velké části podařil celní správě vyřešit v průběhu let 1993 a 1994.

Novelou celního zákona č. 113/1997 Sb. došlo v celní správě k velkým organizačním změnám. Dosavadních 21 oblastních celních úřadů bylo zrušeno a nově bylo vytvořeno 8 celních ředitelství, dále bylo zrušeno 43 celních úřadů (zůstalo pouhých 91). Celní stanice vykonávající celní řízení byly přejmenovány na pobočky celních úřadů, stanice celní stráže vykonávající činnost celní stráže na státních hranicích se staly celními stanicemi, nově byly vytvořeny útvary inspektorátů celní a finanční stráže.

Nejvyšším orgánem Celní správy České republiky je Ministerstvo financí České republiky – Generální ředitelství cel. Druhou instancí je osm celních ředitelství, první instancí jsou celní úřady. Tyto útvary a jejich působnost vymezoval zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, v platném znění. V působnosti jednotlivých celních úřadů vykonávají činnost pobočky celních úřadů, celní pracoviště a inspektoráty celní a finanční stráže. Tato pracoviště zřizuje a ruší ministr financí, případně generální ředitel celní správy.

Velmi významnou změnou byla od 1. července 1997 změna pracovního poměru celníků na poměr služební, kdy se služební poměr celníků řídí zákonem č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, v platném znění, a vyhláškou ministerstva financí č. 259/1997 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti služebního poměru celníků, v platném znění. Občanští zaměstnanci zůstávají i nadále v pracovním poměru k ministerstvu financí. Do 30. června 1997 byli všichni celníci zařazeni do ozbrojené složky celní správy. Novelou celního zákona č. 113/1997 Sb. se toto pravidlo k 1. červenci 1997 mění a do ozbrojené složky celní správy jsou zařazeni pouze celníci vykonávající činnosti uvedené v ustanovení § 11 odst. 2 a 3 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, v platném znění.

Velké organizační změny byly postupně učiněny v oblasti celní stráže, neboť vedení celní správy dodatečně zjistilo, že stanice celní stráže nejsou pro výkon služby celní správy

nezbytné. A tak docházelo postupně od roku 1995 k rušení celních stanic na státní hranici a pracovníci celní stráže byli zapojováni do výkonu služby na celních úřadech a pobočkách celních úřadů.

Pro období přípravy na vstup do EU byla z iniciativy členských států EU a Komise EU v červenci 1997 na poradě generálních ředitelů celních správ členských států EU, ESVO a asociovaných zemí střední a východní Evropy, schválena přístupová strategie celních správ navržená Komisí EU. Česká celní správa zpracovala vlastní dokument „Předpřístupová strategie celní správy“, který je základním nástrojem koncepčního řízení přípravy celé oblasti celnictví na vstup ČR do EU. Dokument byl pravidelně aktualizován a byl i podkladem pro úkoly zařazované do jednotlivých verzí Národního programu přípravy ČR na vstup do EU. [9]

V dubnu 1998 podepsal v Bruselu za vládu ČR ministr financí s Komisařem EU panem Montim politickou deklaraci podpory přístupové strategie celní a daňové správy. Deklaraci navrhla Komise EU s cílem zdůraznit význam celní a daňové správy v rámci státních institucí, zabezpečit potřebnou stabilitu jejich organizační struktury a vedení a umožnit přijetí a realizaci řady strategických rozhodnutí, zejména v kompetenční a institucionální oblasti. [9]

V rámci vyjednávání ČR - EU byla v roce 2000 uzavřena kapitola 25 – Celní unie s tím, že společný poziční dokument neobsahuje žádná přechodná období. V roce 2002 proběhlo ve všech kandidátských zemích podrobné ověřování administrativní kapacity pro realizaci úkolů kladených na celní orgány budoucích členských států EU. Delegation Komise EU a členských států EU tuto prověrku v ČR provedla v únoru 2002 jako v první kandidátské zemi, přičemž výsledek byl pro ČR pozitivní. [9]

Na základě závěrů summitu Evropské rady v prosinci 2001 a přijaté deklarace, která oficiálně potvrzuje připravenost EU přijmout nejlépe připravené kandidáty již v roce 2004, byl vypracován aktualizovaný dokument „Přístupová strategie české celní správy“, který obsahuje identifikaci úkolů pro přístupové období i cíle pro období po vstupu ČR do EU. Současně s definováním cílů pro toto období bylo nutné specifikovat i závažné problémy, které ovlivnily stabilitu a administrativní kapacitu celních orgánů. Při identifikaci předpokládaných problémů byl využit dokument vypracovaný Komisí EU ve formě „Sdělení pro Radu, Evropský parlament a Hospodářský a sociální výbor týkající se strategie pro Celní unii“. Protože význačná část identifikovaných problémů přesahuje

možnosti řešení v rámci Ministerstva financí, bylo nutné, aby se jimi v zájmu jejich úspěšného řešení, zejména v oblasti kompetenční, organizační a personální, zabývaly i další resorty a vláda. [9]

2 ZMĚNY V CELNÍ SPRÁVĚ, KTERÉ PROBĚHLY V SOUVISLOSTI SE VSTUPEM ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE

2.1 Celní správa po vstupu do EU

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004 prošly celní orgány významnými změnami, které byly svým rozsahem a dopady největší v jejich novodobé historii a které zásadním způsobem ovlivnily jejich působnost a úkoly. K transformaci celních orgánů došlo v důsledku podstatné změny charakteru jejich činností, zejména po zrušení pravidelných celních kontrol na státních hranicích, a dále v souvislosti s potřebou vytvořit nezbytné podmínky pro výkon nových kompetencí jak pro správu spotřebních daní, tak v oblasti kontrolních činností a formování nové role celních orgánů při ekonomické ochraně státu, resp. zájmů celého Společenství. [19]

Problematikou dopadů vstupu České republiky do Evropské unie na celní orgány se zabývala vláda v červnu 2002 a přijala usnesení č. 653, kterým uložila mimo jiné ministru financí připravit komplexní legislativní úpravy kompetencí a organizační struktury celních orgánů po vstupu. Tento úkol byl splněn přijetím zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, zákona č. 187/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 186/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky, ve kterém byly upraveny některé nové kompetence celních orgánů. Těmito legislativními kroky byl vymezen právní rámec transformace celních orgánů. V návaznosti na výše uvedené usnesení a další navazující usnesení byla v působnosti Ministerstva financí - Generálního ředitelství cel a ve spolupráci s ostatními resorty realizována celá řada organizačních, personálních a dalších opatření, která ve svém souhrnu tvořila věcný obsah procesu transformace celních orgánů. O postupu plnění těchto usnesení byla vláda průběžně informována. [19]

Jedním z úkolů uložených vládou usnesením č. 653 bylo připravit návrh změn příslušnosti k hospodaření s majetkem státu, který nebude po vstupu celními orgány užíván. Jednalo se zejména o objekty hraničních přechodů, které v důsledku zrušení pravidelných celních kontrol ke dni vstupu nebudou pro plnění úkolů celních orgánů potřebné. Usnesením vlády

ze dne 13. ledna 2003 č. 56 pak bylo uloženo vypracovat Rámcovou dohodu o změně příslušnosti k hospodaření s majetkem státu, a to veškerého nemovitého majetku a části movitého majetku na silničních hraničních přechodech z Ministerstva financí (Generálního ředitelství cel) na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM), a to včetně obslužného personálu. Rámcová dohoda, na jejímž základě je na ÚZSVM převáděn majetek a současně dochází k delimitaci obslužného personálu a k delimitaci finančních prostředků na platy, na zákonné odvody, přiděl FKSP a finanční prostředky na zajištění provozu převáděného majetku, byla uzavřena 31. března 2004. Rámcovou dohodou byly stanoveny termíny a mechanismus pro předání celkem 64 hraničních přechodů. [19]

K realizaci Rámcové dohody byla ministrem financí jmenována Ústřední delimitační komise jako nejvyšší resortní orgán zajišťující řízení této největší dispozice s majetkem státu v historii celních orgánů. V průběhu převodu bylo nutno řešit celou řadu problémů, které většinou souvisely s nabývacími tituly k majetku státu, neboť se často jednalo o převod nemovitostí, které stát nabyl počátkem 20. století. Další obtíže způsobila skutečnost, že v majetku státu se nacházely i takové nemovitosti, které ke dni účinnosti zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí, přešly ze zákona do vlastnictví obcí, ale v katastru nemovitostí byly zapsány jako vlastnictví státu. Všechny tyto skutečnosti se podařilo v souladu s právními předpisy uvést do požadovaného stavu. K datu 10. 11. 2004 bylo předáno celkem 58 hraničních přechodů v celkové hodnotě více jak dvě mld. Kč. Předávání zbývajících hraničních přechodů probíhá podle harmonogramu a bude dokončeno v nejbližším období. [19]

V září 2003 byla ministrem financí a ministrem vnitra členům vlády předložena informace o splnění úkolu vyplývajícího z usnesení vlády ze dne 13. ledna 2003 č. 56, kterým vláda schválila převod gesce za zřizování, rušení a změny charakteru hraničních přechodů z Ministerstva financí na Ministerstvo vnitra. S ohledem na závazky k výstavbě hraničních přechodů, vyplývající pro Českou republiku z platných mezivládních dohod, se Ministerstvo financí - Generální ředitelství cel zavázalo dokončit investiční akce zahájené do 1. 5. 2004. Jednalo se o dostavbu hraničního přechodu Strání – Moravské Lieskové a hraničního přechodu Orlické Záhoří – Mostowice. Hraniční přechod Strání – Moravské Lieskové byl ke dni 1. 6. 2004 dokončen, zkolaudován a uveden do provozu. Dostavba hraničního přechodu Orlické Záhoří – Mostowice doposud nebyla ukončena. Teprve v září 2004 nabylo právní moci stavební povolení na stavbu hraničního přechodu, a to z důvodu

opakovaného zrušení stavebního povolení v odvolacím řízení. V současné době probíhá otevřené řízení na výběr dodavatele, dle zákona č. 40/2004 Sb., ve znění pozdějších změn. Předpokládaný termín dokončení výstavby tohoto hraničního přechodu je předběžně stanoven na 30. června 2005. Původní náklady na tuto stavbu v rozsahu cca 40 mil. Kč byly výrazně sníženy na cca 7 mil. Kč tak, aby stavba odpovídala minimalizovaným požadavkům Ministerstva vnitra. [19]

V souvislosti s předáním gesce za zřizování, rušení a změny charakteru hraničních přechodů a převedením majetku hraničních přechodů uplatnilo Ministerstvo vnitra vůči Generálnímu ředitelství cel požadavky na úpravy na hraničních přechodech, které bylo nutné učinit v souvislosti se vstupem ČR do EU. Původní požadavky byly minimalizovány pouze na úpravy dopravního značení na hraničních přechodech v rozsahu cca 30 mil. Kč. Vzhledem k nedostatku finančních prostředků v rozpočtu Generálního ředitelství cel nebyly úpravy dopravního značení na hraničních přechodech dosud realizovány. Ostatní závazky vyplývající z předání gesce za zřizování, rušení a změny charakteru hraničních přechodů z Ministerstva financí na Ministerstvo vnitra byly splněny. [19]

Vstup České republiky na jednotný vnitřní trh Evropské unie, volný pohyb zboží a s tím související zrušení pravidelných celních kontrol na vnitřních hranicích členských států, znamenal pro Celní správu ČR nutnost provedení významných změn nejen v oblasti organizace, zaměstnanosti, převodu majetku a gesce související s hraniční problematikou, ale zejména potřebu úpravy jejich kompetencí a vzájemných vazeb s ostatními státními orgány. Výrazně se změnil, v porovnání se stavem před vstupem do Evropské unie, rozsah i obsah vykonávaných činností. Standardní správa cel a daně z přidané hodnoty při dovozu zboží z třetích zemí již tvoří výrazně menší, ale stále významnou část působnosti celních orgánů. Efektivní výběr cla a zajištění jeho řádných odvodů do unijního rozpočtu je proces trvale kontrolovaný Komisí. Do konce září minulého roku bylo do unijního rozpočtu odvedeno přes 902 mil. Kč z výnosu cla a tyto odvody již byly předmětem kontroly zástupců Komise na Generálním ředitelství cel. Celní řízení prováděné v souladu s celním kodexem Společenství se stalo, jak pro deklaranty, tak pro celníky složitější, neboť jeho součástí je celá řada nových celních procedur, např. správa kvót, kontrola dodržování předpisů Společné zemědělské politiky, aplikace Integrovaného tarifu Společenství - TARIC, atp. Cílem celních orgánů je poskytovat tuzemským dovozcům a vývozcům v celním řízení standardní podmínky srovnatelné s podmínkami v ostatních členských

státech a za tímto účelem jim poskytují i bezplatné poradenství o nových celních předpisech. [19]

V návaznosti na již zmíněné usnesení vlády č. 653 byla provedena i komplexní legislativní úprava kompetencí celních orgánů, při které byly zohledněny jak úkoly, které celní orgány do té doby plnily, tak úkoly, u nichž je v zemích Evropské unie obvyklé, že rovněž spadají do působnosti celních orgánů. Zejména přijetím zákona č. 186/2004 Sb., byly upraveny dosavadní kompetence celních orgánů a dále byly vytvořeny kompetence zcela nové, a to v oblasti kontroly dodržování zvláštních zákonů a státního odborného dozoru. Zejména byla rozšířena působnost celních orgánů v kontrolní oblasti na celé území státu tak, aby byla zachována stejná úroveň ekonomické a společenské ochrany státu. Dříve převážně stacionární výkon celní kontroly na hraničních přechodech byl nahrazen systémovým řešením, které umožnilo zajistit dohled celních orgánů a pátrání po zboží uniklém celnímu dohledu na celém území státu. Forma mobilního dohledu je aplikována celními orgány již od data vstupu a skupiny mobilního dohledu jsou nasazovány nejen s cílem kontroly dodržování celních a daňových předpisů, ale ve spolupráci s ostatními státními orgány i při kontrole mezinárodní silniční dopravy. Jedná se zejména o provádění kontrolních vážení nákladních vozidel, kontroly záznamů o provozu vozidel dle Dohody AETR, kontroly dodržování Dohody ADR o přepravě nebezpečných látek, kontroly splnění úhrady poplatku za obecné užívání rychlostních silnic a dálnic a kontroly přepravních povolení. Při výkonu státního odborného dozoru v silniční dopravě celní úřady provedly od data vstupu již 31 638 kontrolních úkonů. Při těchto kontrolách bylo v 921 případech zjištěno porušení zákona a uloženy pokuty v celkové výši 3,75 mil. Kč. Zejména výkon státního odborného dozoru v silniční dopravě se ukázal, v souvislosti s výrazným nárůstem mezinárodní nákladní přepravy po zrušení celních kontrol na hraničních přechodech, jako velmi potřebná součást kontrolních oprávnění celních orgánů a dle požadavku Ministerstva dopravy je výkon kontrol v této oblasti jedním z hlavních úkolů celních orgánů i na rok 2005. [19]

Celní orgány musely od data vstupu současně, vedle výše uvedených úkolů, zajišťovat plnění závazků v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví, včetně působnosti dle zákona na ochranu spotřebitele. Výkon kontroly stánkového prodeje, ve spolupráci s ČOI a dalšími státními orgány, je dlouhodobým úkolem celních orgánů, který má významný mezinárodní aspekt ve formě odhalování, zabavování a ničení padělků, pirátských nahrávek a dalšího

zboží, které porušuje práva duševního vlastnictví. Současně se jedná o efektivní nástroj v boji proti celním a daňovým únikům, neboť v souvislosti s kontrolou tržnic jsou často odhalovány nelegální výroby tabákových výrobků a alkoholických nápojů a zejména jsou zabavovány nekolkované cigarety nebo jiné nezdaněné tabákové výrobky. Například v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví bylo od května do října roku 2004 při kontrolách stánkového prodeje zjištěno ve 240 případech porušení práv duševního vlastnictví a zajištěno zboží v hodnotě 463 milionů Kč. Efektivnost těchto a dalších kontrol by mohla být ještě vyšší, ale celní orgány nemohou podle stávající právní úpravy kontrolovat jiné zboží než uniklé celnímu dohledu a v případě zjištění jiného porušení zákona musí vyžadovat součinnost orgánů ČOI, čímž je neúměrně zatěžují a řízení se tak prodlužuje. Obdobná situace je v oblasti výkonu státního odborného dozoru v silniční dopravě, kdy celní orgány při kontrole mezinárodní kamionové přepravy nemohou současně vykonávat tento dozor nad osádkami vozidel ve vnitrostátní přepravě a dále nemohou sankčně řešit, kromě kontroly dálničních kuponů, i porušení předpisů v oblasti silniční dopravy a musí tyto případy předávat jiným státním orgánům. [19]

Zcela novým úkolem celních orgánů, který je již v současnosti zabezpečován celními úřady, jsou kontroly v oblasti nelegálního zaměstnávání cizinců dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, který nabyl účinnosti od 1.10.2004. Kontrola stánkového prodeje, nelegálního zaměstnávání cizinců, ale i výkon řady činností při prosazování zákonnosti se ukazuje být v řadě případů efektivnější než úsilí ostatních orgánů, a to s ohledem na skutečnost, že celníci zajišťují výkon těchto kompetencí jako uniformovaní příslušníci bezpečnostního sboru. [19]

2.2 Zrušení celních kontrol na vnitřní hranici EU

Od prvního dne členství naší země v Evropské unii byly celní orgány ČR bez výjimky povinny zrušit pravidelné celní kontroly pohybu zboží přes vnitřní hranici, tedy společnou hranici s dalšími členskými státy. Nebyl tím však dotčen systém hraničních kontrol ve smyslu definice dle Schengenského acquis, jejímž prováděním je pověřeno Ministerstvo vnitra ČR, jinými slovy, ještě několik let po vstupu do EU bude kontrolován i na vnitřní hranici pohyb osob. [9]

Vzhledem k tomu, že Česká republika nemá žádnou vnější hranici EU (hranici se státem, který není členským státem EU) byly pravidelné kontroly pohybu zboží přes státní hranici

pro celní a daňové účely zachovány pouze na mezinárodních letištích (v současné době je seznam mezinárodních letišť stanoven Přílohou 15 k vyhlášce č. 252/2002). Tyto kontroly se však nevztahují na lety do a z letišť na území EU. Jakýkoliv obchod se členskou zemí EU (včetně nově přijatých zemí) je tzv. vnitrounijním obchodem. Nepodléhá pravidelné celní kontrole, ani clům a dalším poplatkům vybíraným v souvislosti s dovozem nebo vývozem zboží. Zboží lze přes vnitřní hranice EU volně provážet. [7]

2.3 Volný pohyb zboží

Jak již bylo řečeno, od prvního dne členství v EU celní orgány ČR zrušily pravidelné celní kontroly pohybu zboží přes vnitřní hranici, tedy společnou hranici s dalšími členskými státy. Česká republika má více jak 75 % obratu zahraničního obchodu s členskými zeměmi EU, tedy až na obchodní výměny se subjekty se sídlem v nečlenských zemích se bude jednat o vnitrounijní obchod, tedy něco zcela nového. Ekonomickou podstatou snah v EU bylo a je odbourání státních zásahů do vnitrounijního obchodu, zejména do pohybu zboží, který je v zásadě volný. Komunitárním právem jsou upraveny pouze podmínky chování se obchodujících subjektů na společném trhu, jako jsou společné technické normy, jednotná ochrana spotřebitele, jednotná úprava odpovědnosti za výrobek, jednotná úprava hospodářské soutěže s cílem minimálních zásahů státu do ní, úprava subvencí a dotací včetně ochrany před tzv. černými či šedými subvencemi, ochrana duševního vlastnictví. Součástí volného pohybu zboží je také odbourání nejen pravidelných hraničních celních kontrol, ale přijetí zásady, která z celního dohledu vylučuje zboží - celním statusem zboží EU (zboží vyrobené nebo pořízené v zemích EU včetně zboží, které do EU bylo dovezeno ze třetích zemí a celními orgány propuštěno do volného oběhu). Již z uvedeného je vidět, že cílem veškerého úsilí je dříve nebo později vybudovat "Jednotný trh" s jednotnými pravidly chování se v něm, včetně jednoty daňových předpisů či daňových sazeb. Ale toto je zatím hudba budoucnosti, protože jsou to právě daně, co dnes státy EU rozděluje. Již nyní jen z tohoto přehledu můžeme vidět i obrovský význam měnové unie a EURA, protože ze vzájemného obchodního styku zmizela černá můra obchodníků, měnová či kurzová rizika, která následovala krizové události nejen v ekonomickém vývoji. Podstatně se také tímto způsobem zjednodušily a zlevnily bankovní služby, protože převody finančních prostředků již ztratily punc převodů mezi jednotlivými měnami včetně zmíněných kurzových rizik. [7]

Přesto všechno vnitrouijní obchod ještě zdaleka není obchodem vnitrostátním. Je pořád zahraničním obchodem, i když s velmi omezenými zásahy státu. To, že se jedná o zahraniční obchod neustále, každý obchodník pochopí ihned při sjednávání příslušné smlouvy. Evropská unie ani zdaleka nemá společné právní instituty soukromého práva, to v praxi znamená, že je-li sjednáván jakýkoli soukromě právní vztah (tedy i obchodně právní vztah) mezi dvěma subjekty se sídlem v různých členských zemích EU, jedná se o vztah s cizím, mezinárodně právním prvkem. Jinými slovy, prodej českého zboží z České republiky do Rakouska i po vstupu do EU nese všechny znaky prodeje zboží do zahraničí, i když ani český stát a ani rakouský stát do takové obchodní operace nebude zasahovat. Ale kupní smlouva by měla mít všechny náležitosti kupní smlouvy s mezinárodním prvkem včetně platebních či dodacích podmínek založených na příslušných obchodních zvyklostech. Totéž bude i platit pro zajištění pohybu zboží tj. použití mezinárodně platných pravidel pro vznik, změny i zánik smluv o přepravě, smluv o placení, smluv zasílatelských, smluv kontrolních apod. Tedy v oblasti obchodně právních vztahů - vztahů soukromě právních se v zásadě nic nemění. [7]

Velmi důležitou se jeví také mezinárodně smluvní úprava přepravních smluv provedená Úmluvami CMR a CIM, která však s výjimkami zjednodušení předávek zásilek či dopravních prostředků v železniční či kontejnerové dopravě si rovněž zachovává autonomní a smluvní charakter. Totéž platí i o smlouvách zasílatelských či obstaravatelských, nejsou-li při tvorbě takových smluv použity např. podmínky FIATA, které mají charakter obchodních zvyklostí, je velmi svízelné v drahých soudních sporech dosáhnout např. náhrady škod na zásilkách či náhrady škod vzniklých nedodržením příslušných dodacích lhůt dopravcem či zasílatelem. Nicméně vnitrouijní obchod má své obrovské výhody, zboží, které je jeho předmětem nepodléhá v žádné členské zemi celnímu dohledu a ani kontrolním úkonům na státních hranicích. Evropská unie je jednotným celním územím, byť spravovaným národními celními správami, ale na základě komunitárního práva. Až na malé výjimky, jediným přímým státním zásahem do vnitrouijního obchodu je od roku 1993 zavedení evidenční povinnosti INTRASTAT. [7]

2.4 Personální a organizační reorganizace CS

Změnu úkolů a charakteru celních orgánů po vstupu ČR do EU, zejména dodržení principu volného pohybu zboží v rámci celní unie a zajištění ochrany ekonomických zájmů Společenství, bylo nutno promítnout do nového organizačního a personálního modelu

soustavy celních orgánů. Cílem transformace v této oblasti bylo připravit takovou racionální a funkční strukturu celních orgánů, která zajistí standardní výkon celnictví do posledního dne před vstupem a současně bude připravena na zvládnutí zcela nových úkolů, včetně správy spotřebních daní. [19]

K datu vstupu bylo zrušeno provádění pravidelných celních kontrol dováženého a vyváženého zboží na státních hranicích a současně byly zákonem o Celní správě České republiky zrušeny všechny celní úřady se sídlem na hraničních přechodech. Rozsáhlá reorganizace se dotkla i sítě vnitrozemských celních úřadů a jejich územních obvodů. Bylo nalezeno takové řešení, které neztížilo dosavadní možnosti dovozců a vývozců zboží a současně je dostatečně efektivní. Stávající počet 91 celních úřadů byl redukován na 54 celních úřadů. Na některých vybraných hraničních přechodech byly zachovány pouze pobočky s omezenými počty celníků, a to k výkonu takových činností, které nesouvisí s celní kontrolou přepravy unijního zboží, ale s realizací jiných kompetencí celní správy jakými jsou správa spotřebních daní, výkon kontrolních a asistenčních činností, atp. Organizační změny se dotkly rovněž Generálního ředitelství cel, které se stalo ve smyslu zákona o Celní správě České republiky správním úřadem pro oblast celnictví podřízeným Ministerstvu financí a účetní jednotkou. [19]

Souběžně s organizačními změnami bylo připraveno řešení nejcitlivější oblasti dopadů vstupu na celní orgány, a to redukce počtu jejich zaměstnanců. Personální transformace vycházela z usnesení vlády č. 662/2003, o návrhu výdajových limitů kapitol státního rozpočtu České republiky na rok 2004, a dále z usnesení vlády č. 808/2003, k redukci počtu systemizovaných míst v ústředních orgánech státní správy a jimi řízených či financovaných organizacích. V důsledku dopadů reformy veřejných financí na všechny státní orgány bylo nutné v průběhu transformace přehodnotit původní vládou schválený záměr o převodu nepotřebných funkčních míst a části uvolňovaných zaměstnanců k jiným státním orgánům a přijmout jiné odpovídající řešení. [19]

V rámci personální transformace celních orgánů bylo ministrem financí rozhodnuto o zrušení a následně postupně realizováno snížení celkem 2344 funkčních míst. Redukce počtu funkčních míst byla, s přihlédnutím k potřebě zajištění výkonu služby do data vstupu a následného přechodu na novou organizační strukturu a nové úkoly, rozdělena do tří etap. V první etapě, k 31. 12. 2003, bylo zrušeno 450 funkčních míst. Ve druhé etapě, tj. do 31.12. 2004, bylo zrušeno 1606 funkčních míst a ve třetí etapě do 31. 12. 2005 bude

zrušeno zbylých 288 funkčních míst. Podle usnesení vlády ze dne 6. srpna 2003 č. 829, o zřízení finanční policie bylo 255 funkčních míst převedeno na Ministerstvo vnitra. V návaznosti na změnu hospodaření s objekty na hraničních přechodech bylo dále 55 funkčních míst převedeno k ÚZSVM jako obslužný personál a rovněž 100 funkčních míst podle usnesení vlády č. 485/2004 do resortu Ministerstva práce a sociálních věcí pro kontrolu nelegální zaměstnanosti. [19]

Tab. 1. - Výchozí počty FM pro celní ředitelství včetně celních úřadů a pro Generální ředitelství cel k 1.1.2004 a počty FM pro celní ředitelství včetně celních úřadů a pro Generální ředitelství cel k 31.12.2004.

Celní ředitelství	Počet FM k 1.1.2004 dle org. struktury	Počet FM k 31.12.2004 pro novou org. strukturu
Brno	1292	944
České Budějovice	686	571
Hradec Králové	830	794
Olomouc	718	772
Ostrava	1282	729
Plzeň	1478	783
Praha	1345	1469
Ústí nad Labem	1229	820
GŘC	584	506
C e l k e m	9444	7388

[15]

Tab. 2. - Počty FM stanovené pro 3. etapu transformace celních ředitelství a celních úřadů k 1.5.2004.

Celní ředitelství	Počet FM k 1.5.2004
Brno	1081
České Budějovice	616
Hradec Králové	794
Olomouc	772
Ostrava	803
Plzeň	1006
Praha	1469
Ústí nad Labem	974

[15]

Omezujícím faktorem pro umístění uvolňovaných zaměstnanců, zejména celníků, bylo snížení volných funkčních míst u jiných státních orgánů a bezpečnostních sborů. S využitím ustanovení § 6 zákona č. 185/2004 Sb., bylo k 30. 9. 2004 přeloženo a převedeno k jinému bezpečnostního sboru pouze 67 celníků, z toho 63 celníků k útvarům Služby cizinecké a pohraniční policie, tři celníci k finanční policii a jeden celník k Vězeňské službě. Jedním z řešení uplatnění uvolňovaných zaměstnanců byla opatření realizovaná na regionální úrovni. Zde bylo trvale jednáno s představiteli různých státních orgánů a firem o možnostech zaměstnání a v řadě případů, zejména ve větších aglomeracích, se našla pro odcházející zaměstnance celních orgánů možnost jejich pracovního uplatnění. [19]

2.5 Odvádění příjmů ze cla do rozpočtu EU

Celní orgány musely po vstupu ČR do EU zajistit výběr cla a daní ze zboží ze třetích zemí a dále zcela nový systém správy spotřebních daní v souladu se standardy EU. Ministerstvo financí připravilo legislativní úpravu systému, včetně zavedení režimu podmíněného osvobození od daně a daňových skladů náročných na provádění dohledu a kontrol. Systém musel být zaveden v rámci sbližování legislativy a administrativních postupů platných

v EU. Samotné zavedení systému však přímo s datem vstupu do EU nesouviselo, ale účinnost nové zákonné úpravy ještě před vstupem do EU představovala pro celní orgány značné organizační a personální změny. Po vstupu muselo být dále zajištěno provozování celoevropského automatizovaného počítačového systému kontroly registru oprávněných daňových subjektů a pohybu zboží podléhajícího spotřební dani. Jedná se o systém SEED a v budoucnosti o EMCS. Pokrytí tohoto požadavku si vyžádalo jeho personální a technické zabezpečení a vytvoření zcela nové struktury administrativně kontrolních útvarů specializujících se na předmětnou oblast při využití kapacit uvolněných po vstupu. [9]

Celní orgány musely po vstupu ČR do EU zajistit také ochranu finančních a ekonomických zájmů EU, jedná se mimo jiné o odvod 75% vyměřeného cla do společného rozpočtu EU jako tradičního vlastního zdroje ES. Povinnost zajišťovat vlastní zdroje ES vyplývá z ustanovení čl.269 Smlouvy o založení ES. Přes snižující se výši celních sazeb uplatňovaných při dovozu zboží tvoří příjmy ze cla stále významnou část příjmů rozpočtu EU. [9]

2.6 Ochrana vnitřního trhu v EU

V oblasti zákazů a omezení a ochrany vnitřního trhu, včetně boje proti celním a daňovým podvodům, by se významným způsobem měla zvýšit kontrolní činnost celních orgánů na úroveň kontrolní činnosti celních orgánů členských států EU. Systematické kontrolní úkony, i přes zapojení do jednotného celního území Společenství, však musí být ponechány celním orgánům k realizaci preventivní funkce a ochrany řádně obchodujících subjektů a k udržení rovného konkurenčního prostředí v rámci volné hospodářské soutěže. Mobilní kontrolní skupiny vybavené odpovídajícími technickými prostředky a řádně vyškolené se již dnes zabývají především oblastí prevence a kontroly nelegálních aktivit, které jsou přímo napojeny prostřednictvím obchodních aktivit, zejména s cigaretami a alkoholem na organizovaný zločin a soustřeďují se například v místech stánkového prodeje. Do této kategorie činností patří rovněž zajištění ochrany životního prostředí a přírody, včetně ohrožených druhů živočichů a rostlin dle mezinárodní úmluvy CITES, a ochrana společnosti před nelegálními dovozy drog, zbraní, nebezpečných odpadů a zboží dvojího určení. [9]

Harmonizace českého práva s právem evropským ovlivněná vstupem České republiky do Evropské unie se dotýká i oblasti ochrany práv duševního vlastnictví, především práva ochranných známek. [13]

Dnem přistoupení České republiky do EU, tj. 1. května 2004, nabylo, mimo jiné, účinnosti v plném rozsahu zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a rovněž vstoupila v platnost novela zákona č. 191/1999 Sb. o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů. [13]

Držitelé práva (tj. oprávněný majitel ochranné známky, autorského práva nebo souvisejícího práva, práva k průmyslovému vzoru, patentu, dodatkového ochranného osvědčení, odrůdového práva, chráněného označení původu, chráněného zeměpisného práva nebo jakákoli jiná osoba oprávněná používat kterékoli z práv k duševnímu vlastnictví nebo zástupce držitele práva nebo oprávněný uživatel) mohou, jako dříve, podat žádost, aby celní úřady zasáhly a učinily příslušná opatření, která zabrání porušování jejich práv k duševnímu vlastnictví. [13]

Kompetence celních orgánů v souvislosti s ochranou duševního vlastnictví vycházejí jednak z výše uvedených zákonů a jsou rovněž uplatňovány na základě nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušování určitých práv duševního vlastnictví a opatření, jež mají být přijata proti zboží, které prokazatelně taková práva porušilo a příslušné prováděcí směrnice. [13]

2.7 Celní politika a celní tarif

Ve spolupráci s ČR byly přeloženy protokoly týkající se pravidel původu zboží a metod administrativní spolupráce jednotlivých mezinárodních dohod, na jejichž základě se poskytují preferenční celní sazby. Celá problematika původu zboží je postupně zveřejňována na internetových stránkách CS. [10]

V oblasti celních kvót byl zprovozněn a prozkoušen systém administrace celních kvót EU včetně propojení s Centrem celních kvót v Bruselu. [10]

V oblasti celního hodnocení byla dokončena a uvedena do provozu aplikace „Evidence srovnávacích celních hodnot“, která umožňuje shromažďování rozšířených dat z vybraných relevantních případů dovozů zboží využitelných pro celní hodnocení a vyhledávat informace o dovozech zboží, které svými parametry a okolnostmi dovozu umožní postupy celního hodnocení podle ustanovení jak celního zákona, tak celního kodexu Společenství a dále verifikaci vybraných údajů o celní hodnotě v rámci provádění následných kontrol. [10]

Vzhledem ke vstupu ČR do EU byla hlavním úkolem příprava systému vydávání závazných informací o sazebním zařazení zboží podle ustanovení Celního kodexu Společenství a příprava podkladů pro jednotný výklad kombinované nomenklatury EU. [10]

Na internetových stránkách celní správy byly zveřejněny souhrnné informace, které pomohou žadatelům o závazné informace o sazebním zařazení zboží podat žádost v souladu s předpisy platnými v Evropském společenství a současně informace o tom, že po vstupu ČR do EU nebude již možno používat závazné informace o sazebním zařazení zboží vydané českou celní správou před dnem vstupu ČR do EU. [10]

V oblasti integrovaného tarifu je základním operativním úkolem správa datové základny integrovaného tarifu, která v první řadě zajišťuje jednotný postup CÚ v oblasti vyměřování cla a daní z dováženého zboží a uplatnění dalších obchodně politických opatření při dovozu nebo vývozu zboží do nebo z třetích zemí. Konkrétní správa datové základny ve výše popsané působnosti byla i v prvním čtvrtletí 2004 prováděna formalizovanými pracovními postupy a mechanismy, které byly za tímto účelem vytvořeny a odladěny v běžném provozu. To zajišťuje bezproblémový, přesný a uživatelsky jednoduchý přístup k této problematice. [10]

Jedním z výstupů činností oddělení integrovaného tarifu je i publikace tištěné podoby integrovaného tarifu a její aktualizace. Ta proběhla v prvním čtvrtletí 2004 celkem dvakrát. Spolu s tištěnou verzí byla i průběžně aktualizována elektronická forma - EČIT. [10]

Mezi dlouhodobými úkoly má prioritu implementace integrovaného tarifu Evropské unie - TARICu do národního prostředí. V roce 2001 byl schválen projekt TARIC CZ a vznikla pracovní skupina, jejímž prioritním cílem je realizace tohoto projektu. Harmonogram projektu byl dodržen a v prvním čtvrtletí 2004 byly všechny základní subsystémy nově vytvářeného systému ICTS (Integrovaný celní tarifní systém) připraveny a otestovány v

rutinním provozu. Na činnost pracovní skupiny dohlíží a výsledky kontroluje Řídící skupina Projektu transformace celní správy. [10]

V přípravě na zavedení kontrolní činnosti pro účely Společné zemědělské politiky (dále jen „SZP“) proběhla řada jednání a to jak v rámci GŘC tak i spolu se Státním zemědělským intervenčním fondem (dále jen SZIF“) na základě uzavřeného Memoranda mezi MF-GŘC a Ministerstvem zemědělství a Dohody mezi MF-GŘC a SZIF o spolupráci v oblasti uplatňování SZP. Při následných jednáních se dosud nepodařilo dohodnout všechny konkrétní úkoly CTL v oblasti kontrolní činnosti, neboť SZIF jako hlavní garant této činnosti nemá ujasněnu představu o kontrolních mechanismech při vyplácení dotací a to jak po administrativní tak po praktické stránce. [10]

V souvislosti s problematikou práce se vzorkem (vzorkování) byla připravena novelizace interního předpisu ve kterém jsou mimo jiné zahrnuty také aspekty odběrů vzorků pro SZP. Průběžně je realizován systém komplexního zaškolení pracovníků CS odebírajících vzorky. [10]

2.8 Společná zemědělská politika EU

Společná zemědělská politika (SZP) představuje složitou problematiku, ve které celní orgány plní úkoly v rámci mechanismů obchodování se zemědělskými produkty se třetími zeměmi. Téměř veškeré právní normy týkající se SZP jsou vydávány ve formě nařízení, tedy právních nástrojů bezprostředně závazných pro všechny členské státy. Její převzetí a aplikace v ČR vyžadovala značné funkční i institucionální změny. Vzhledem k tomu, že součástí pravidel SZP jsou i obchodní mechanismy (vývoz a dovoz zboží v rámci SZP), musí být do celého procesu zapojeny celní orgány. Oblast působnosti celních orgánů je obligatorně určena při kontrole dovozu a vývozu zemědělských produktů z a do třetích zemí, dovozních a vývozních licencí a specifických kontrol vývozců a jimi vyvážených produktů s exportní refundací. [9]

Evropská unie praktikuje jednak Společnou zemědělskou politiku (SZP) a jednak Společnou obchodní politiku. Obě tyto politiky zcela zásadně ovlivňují agrární obchod nově vstupujících zemí, tedy i České republiky. Po vstupu do EU se zahraničním obchodem ČR stal pouze obchod se zeměmi mimo EU, tzv. třetími zeměmi. Obchod mezi současnými členskými státy EU a nově vstupujícími státy (tedy i ČR) se stal obchodem vnitřním v rámci jednotného trhu EU. Povinností všech členských zemí EU je praktikovat

jak SZP, tak i Společnou obchodní politiku a řídit se jednotnými právními předpisy EU v rámci těchto politik vydaných. Komunitární právní akty jsou publikovány v Úředním věstníku EU. [18]

Obecně jsou SZP i Společná obchodní politika zcela v působnosti orgánů EU, a to Rady a Komise. Členské státy se na těchto politikách podílejí a prostřednictvím pracovních orgánů Komise a Rady (v nichž jsou zastoupeny) jsou spoluiniciátory všech opatření těchto politik. [18]

Společná obchodní politika se zakládá na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, liberalizačních opatření, vývozní politiku, ochranná obchodní opatření apod. Společná zemědělská politika pak praktikuje jednotné zásady, pokud jde o podporu exportu zemědělských komodit a přístup na trh v podobě preferenčních ujednání. Pro dovozy do EU (tedy i do ČR) platí společný celní sazebník EU včetně jednotných celních preferencí a preferenčních celních kvót. [18]

ČR se stala po vstupu do EU smluvní stranou mezinárodních dohod uzavřených EU se třetími zeměmi a ukončila aplikaci dohod s EU a jakýchkoli mezinárodních dohod se třetími státy, které nejsou slučitelné se členstvím v EU. K tomu ČR zavazuje Akt přistoupení, který byl podepsán v dubnu 2003 mezi EU a kandidátskými zeměmi (tedy i ČR). ČR si současně zachovává své členství ve WTO (Světová obchodní organizace), ale bude respektovat skutečnost, že členem WTO je současně s členskými státy EU i samotná EU a že za ní jedná ve WTO Evropská komise. V důsledku těchto skutečností jsou podmínky pro zahraničně obchodní operace českých vývozců a dovozců shodné s podmínkami nastavenými pro obchodníky z členských států EU. [18]

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které dnes zahrnuje pouze Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. ČR již přistoupila k Dohodě o Evropském hospodářském prostoru (EHP), který zahrnuje Norsko, Island a Lichtenštejnsko, protože vazba EHP na vnitřní trh EU je již velice silná. [18]

Další významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je oblast středomoří (Maroko, Palestina, Tunisko, Jordánsko, Libanon, Egypt, Alžírsko).

Velmi významná z hlediska zemědělských komodit je dohoda o spolupráci se skupinou afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí (ACP). Neméně důležité jsou preferenční dohody s Bulharskem, Rumunskem, Tureckem, Izraelem a Chorvatskem. [18]

Nové členské státy podle Aktu o přistoupení získají rovněž stejná práva a povinnosti jako dosavadní členské státy EU u dohod s Běloruskem, Čínou, Chile, Mercosurem (Argentina, Brazílie, Paraguay a Uruguay), Švýcarskem, Arménií, Azerbajdžánem, Makedonií, Gruzií, Kazachstánem, Kyrgyzstánem, Mexikem, Moldávií, Ruskou federací, San Marinem, JAR, Jižní Koreou, Sýrií, Turkmenistánem, Ukrajinou a Uzbekistánem. [18]

Pokud jde o mimoevropské vyspělé země – Austrálii, Kanadu, Japonsko, Korejskou republiku, Hongkong, Tchaj-wan, Nový Zéland, Singapur a USA – obchod mezi nimi a EU probíhá na základě smluvních celních sazeb. Nicméně pro vybrané zemědělské výrobky zde existují některá komoditní ujednání preferenčního charakteru, kterou může ČR rovněž využívat (např. dohoda o lihovinách s USA, vývozu sýrů do USA, dohoda o vínu s Austrálií apod.). [18]

Dohody o zóně volného obchodu, které má ČR uzavřeny se třetími zeměmi, byly zrušeny, včetně Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA). Koncese, které z těchto dohod vyplývaly, byly v případě jejich reálného naplňování zakomponovány do dohod, které má s těmito zeměmi uzavřeny EU. Čeští vývozci a dovozci tak získali daleko širší prostor pro obchodování co do teritoriálního pokrytí i co do rozsahu preferencí. [18]

Čeští dovozci však budou mít mnohdy ztížený přístup k dovozu některých zemědělských surovin, které se v ČR neprodukují (např. rýže, mořské ryby, citrusové plody) a které měly dosud přístupu na český trh s minimálním nebo nulovým clem. Důvodem je všeobecně vysoká úroveň cel, chránící unijní trh zemědělských výrobků. Vstupem do EU musela ČR převzít společný celní sazebník a uplatňovat tudíž unijní cla. Vzhledem k tomu se stal pro ČR zvláště významný režim dovozních licencí umožňující participaci na preferenčních celních kvótách EU pro dovoz ze třetích zemí. [18]

Naproti tomu obchod ČR se zeměmi, které vstupují do EU současně (Maďarsko, Polsko, Slovensko, Slovinsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Kypr, Malta) se stal součástí jednotného vnitřního trhu EU a řídí se v případě agrárních výrobků pravidly SZP pro společné tržní organizace pro jednotlivé sektory komodit (nejedná se tedy již o zahraniční obchod v dosavadním pojetí). Znamená to, že veškeré české zboží má volný přístup bez tarifních a

netarifních překážek na celé území jednotného trhu EU, odpadlo celní řízení, prokazování původu a zřizování celních skladů, placení licenčních a certifikačních poplatků, byl zrušen režim zušlechťovacího styku apod. Čeští podnikatelé operují ve stabilizovaném podnikatelském prostředí s jasnými pravidly hospodářské soutěže. Musí se však muset vyrovnat s přísnějšími pravidly ve vztahu k ekologii, technickým předpisům a normám, ochraně spotřebitele, bezpečnosti potravin apod. [18]

Součástí SZP je regulace obchodu členských zemí EU se zeměmi stojícími mimo jednotný trh EU tzv. třetími zeměmi. Většina cen zemědělských a potravinářských výrobků, resp. zpracovaných zemědělských výrobků má na trzích EU vyšší úroveň ve srovnání s cenami mimo tento trh tzv. vnějšími cenami. Z toho pak vyplývá na jedné straně nutnost chránit vnitřní jednotný trh EU poměrně vysokou úrovní cel proti levnějším dovozům ze třetích zemí a na druhé straně potřeba zajistit exportérům z EU konkurenceschopnost na vnějších trzích formou podpory vývozu tam, kde vyšší unijní ceny nemohou konkurovat nižším cenám zahraničním. [18]

Protože SZP je organizována podle sektorů komodit (mléko, maso, obiloviny, ovoce a zelenina apod.), je každý režim pro jednotlivé sektory zakončen pasáží o tzv. regulaci obchodu se třetími zeměmi. Tato regulace se pak týká jednak podmínek dovozu a jednak podmínek vývozu. [18]

Regulace vnějšího agrárního obchodu se řídí společnými předpisy horizontálního charakteru a vertikálními předpisy pro jednotlivé sektory komodit. Provádí se prostřednictvím tzv. obchodních mechanismů. Obchodní mechanismy obsahují tyto základní elementy regulace:

- ✚ dovozní a vývozní licence,
- ✚ exportní subvence,
- ✚ kauce neboli záruky,
- ✚ kontrolní mechanismy [18]

Tam, kde EU praktikuje při dovozech preferenční ujednání na určité zemědělské či zpracované zemědělské komodity, se většinou jedná o systém dovozních licencí uplatňovaný pro administraci preferenčních celních kvót. Hlavním cílem tohoto režimu je dodržování závazků WTO v oblasti přístupu na trh. To laicky řečeno znamená, že jde o to, aby prostřednictvím přidělovaných licencí byly administrovány kvóty, které umožňují

dovážet příslušné zboží do EU za nižší celní sazby. Tyto kvóty musí být otevřeny a zpřístupněny členským zemím WTO ve výši, na kterou jsou uzavřeny závazky. [18]

Systém vývozních licencí se aplikuje většinou u vývozu komodit, které mohou být předmětem exportních subvencí, resp. bez vývozní licence nelze získat v EU exportní subvenci. Základním smyslem režimu vývozních licencí je opět respektování závazků WTO na exportní subvence. Tyto závazky nesmí být překročeny, což znamená, že nesmí být vyplaceno více podpor vývozu než umožňují závazky ve WTO, jinak hrozí poměrně velké nepříjemnosti na poli mezinárodního obchodu. Kromě toho se touto cestou rovněž hlídají společné rozpočtové prostředky Společenství, vyčleněné na poskytování exportních subvencí. Tento režim podléhá celému komplikovanému systému kontrolních mechanismů, které většinou provádějí celníci. [18]

Získání licence dovozní či vývozní podléhá složení kauce, která má různou úroveň sazby. Kauce slouží k tomu, aby vývozce či dovozce skutečně příslušný obchod zrealizoval a nebránil tak využití licence jinému operátorovi. Pokud obchod uskuteční, kauce je mu vrácena. Dovozní a vývozní licence je vlastně cenným papírem, který opravňuje operátora k dovozu nebo vývozu za lepších než běžných obchodních podmínek a dává mu prostor k získání většího efektu z daného obchodu. Proto je takto zajišťována kaucemi. [18]

Žádá-li vývozce z EU o poskytnutí exportní subvence, musí rovněž složit kauci. Sazba této kauce bývá obvykle nejméně na úrovni výše požadované subvence a v případě nezrealizování vývozu propadá ve prospěch EU. Tím jsou chráněny zájmy daňových poplatníků EU, z jejichž prostředků je SZP hrazena. [18]

Obchodní mechanismy aplikují v jednotlivých zemích EU organizace, které se nazývají platebními agenturami. V ČR je touto funkcí pověřen Státní zemědělský intervenční fond. Tato instituce je zodpovědná za správný výkon funkcí obchodních mechanismů, tj. za vydávání vývozních a dovozních licencí, za vyplácení exportních subvencí, pravděpodobně také za skládání kaucí a s nimi spojených různých doprovodných opatření. Kontrolní režimy provádí SZIF společně s celní správou ČR, na kterou byla většina těchto režimů delegována. [18]

3 SPRÁVA DANÍ A POPLATKŮ CELNÍMI ORGÁNY PO VSTUPU DO EVROPSKÉ UNIE

3.1 Daňová správa v Evropské unii

Daňová politika je v rámci Evropské unie považována za symbol národní suverenity a část celkové ekonomické strategie každé členské země pomáhající využívat vnitřní finanční zdroje a přerozdělení příjmu. To znamená, že za daňovou politiku při dodržení všech ostatních svobod odpovídají jednotlivé členské země. Evropská komise má spíše podpůrnou úlohu. Její úlohou není unifikovat národní systémy u povinných daní a příspěvků, ale zajistit v souladu s přijatými smlouvami zavedenými v EU, jejich vzájemnou srovnatelnost. Daňová oblast je sice regulována dokumenty různé právní závaznosti, ale ty směřují zejména do oblasti nepřímého zdanění. Daňová oblast není v oblasti organizace správy daní standardizována, ale jsou formulovány dobré praktiky podporující dobrovolné plnění daňových povinností. [8]

K hlavním cílům daňové politiky patří podpora harmonického vývoje ekonomických aktivit, plynulý a vyrovnaný vývoj, vzrůstající stabilita, růst životní úrovně a těsná spolupráce mezi členskými zeměmi. Realizace těchto úkolů se uskutečňuje prostřednictvím společných politik a společných finančních nástrojů. Jejich úkolem je rovněž zajistit, aby daňové politiky jedné členské země neměly negativní vliv na jiné země či nevytvářely prostor pro škodlivou daňovou konkurenci. [8]

Jedním z hlavních požadavků, který je kladen Evropskou unií na daňové správy členských zemí je zajištění jejich efektivního a výkonného fungování, zvyšování administrativní kapacity a úrovně její vnitřní integrity, neboť právě daňové správy jsou považovány za předpoklad rozšiřování obchodu, ochrany společnosti a podpory hospodářského růstu. Tyto požadavky se samozřejmě týkají i podmínek, za kterých je výkon správy daní prováděn. K zajištění tohoto úkolu je zapotřebí vytvořit:

1. Stabilní prostředí uvnitř daňové správy, které by bylo podmíněno nejen odpovídajícím rozpočtovým zajištěním, ale též z hlediska produktivity práce pružnou organizační strukturou. Zde má své opodstatnění stabilizace kvalifikovaných zaměstnanců podpořená platovou politikou a kariérním systémem. Evropská komise neurčuje závazným předpisem organizační strukturu daňových správ. Organizační uspořádání daňové správy je nadále

vnitřní záležitostí každé členské země. Proto po vstupu do Evropské unie nelze očekávat výrazné požadavky na změny v organizační struktuře naší daňové správy. Evropská komise však organizuje různá setkání představitelů daňových správ a podporuje tak výměnu nejlepších zkušeností mezi daňovými správami. Cílem však není vytvořit evropský unifikovaný model daňové správy. Je si plně vědoma toho, že organizace daňové správy je určena především historickými podmínkami a zvyklostmi v jednotlivých členských zemích. Snaží se proto působit na efektivnost, kooperaci daňových správ a zvyšování administrativní kapacity. Ke změnám z titulu vstupu do EU by mohlo dojít pouze za předpokladu, že bychom uznali takové změny za vhodné a rozhodli se je zavést v našich podmínkách

2. Česká daňová správa již v předvstupním období plnila nové úkoly, které vycházely z nutnosti těsné spolupráce s daňovými správami zemí Evropské unie. Nejde jen o rozšíření stávající administrativní spolupráce na základě mezinárodních smluv, ale jde o zajištění účinné spolupráce při zjišťování daňových úniků. Je samozřejmé, že tuto spolupráci lze aplikovat pouze v podmínkách standardních a transparentních postupů, odpovídající struktuře, standardním procedurám a znalostem správců daně při podpoře jednotné aplikace této politiky, a to i v rámci celé státní správy. Významnou podmínkou se proto stává kompatibilita informačních systémů a zavádění nových technologií v této oblasti. Díky rozsáhlé výměně informací musí být aplikovány v této oblasti standardizované postupy. Další zásadní podmínkou je kompatibilní daňová, ale i nedaňová legislativa a celková vymahatelnost práva. Nové přístupy bude vyžadovat i utváření vztahů s podnikatelskou, odbornou a ostatní veřejností. Je nepochybné, že v důsledku vstupu do jednotného evropského trhu se rozšíří počet podnikatelských subjektů působících v naší zemi, které mají jiné zvyklosti a zkušenosti s postupy správy daní. [8]

Země Evropské unie kladou důraz na efektivní výběr daní, protože právě ty slouží jako jeden z hlavních příjmů do jejího rozpočtu. Efektivní výběr daní je rovněž jedním z kritérií, podle kterého jsou hodnoceny daňové správy kandidátských zemí. Jako základní je používána metoda dobrovolného plnění daňových povinností daňovými subjekty. Tato metoda je založena na těchto základních principech:

- ✚ princip odpovědnosti
- ✚ princip rovnosti (tzv. vytvoření před zákonem rovných podmínek)

- ✦ princip informovanosti
- ✦ princip únosnosti zdanění
- ✦ princip komunikace a pomoci ze strany daňových úředníků [8]

Dobrovolné plnění daňových povinností na principu odpovědnosti ze strany daňových poplatníků vůči státu a občanům znamená, že daňový subjekt cítí odpovědnost a rovněž spoluúčast na dění ve společnosti. Jedním z používaných způsobů, jak v zemích EU dosahují zvýšení daňové odpovědnosti je ukázat poplatníkům, že jejich finanční prostředky, které odvedli na daních jsou účelně vynakládány do oblastí, které většina z nich považuje za důležité (výdaje na sociální zabezpečení, školství a zdravotnictví, obranu a bezpečnost, státní správu). Pravidelně jsou též vydávány transparentní informace o výkonech daňové správy, jejích nákladech a produktivitě práce. V některých zemích je tento princip podpořen možností poplatníka se rozhodnout o přímé podpoře projektů vědeckého a technického výzkumu, kultury a sociální politiky částí svých daní. Tento přístup aktivuje poplatníka v jeho občanském vědomí, spoluúčasti na dění ve společnosti a podporuje občanskou odpovědnost. Princip rovnosti před zákony, při plnění daňových povinností a při vedení daňových kontrol vede k jednotnému výkladu zákona pro všechny skupiny daňových poplatníků bez ohledu na oblast jejich podnikání a jejich regionální působnost. Vládní podpora nebo podpora Evropské komise se řeší vytvořením příznivých pobídek pro podnikání formou dotací na konkrétní programy, nikoli udělováním výjimek z daňových zákonů. Využíváním transparentních podmínek si daňové správy zajišťují vysokou úroveň daňové morálky a snižují riziko vyhýbání se plnění daňových povinností. [8]

Dalším principem pozitivně ovlivňujícím chování je informovanost daňových poplatníků. Co to znamená? Daňové správy pravidelně a zcela otevřeně informují o chystaných změnách. K tomuto účelu využívají sdělovací prostředky anebo prostřednictvím například letáků a brožur oslovují konkrétní cílové skupiny poplatníků. Informovanost daňových poplatníků však není omezena pouze na daňovou oblast. Proto systematická daňová výchova občanů směřuje k pochopení širších souvislostí (makroekonomické, sociální) jednotlivých daňových opatření a přispívá ke zlepšení dobrovolnému plnění daňových povinností. Smyslem principu únosnosti daňového zatížení je nastavit daňovou soustavu na parametry, které zajistí reálné plnění daňových povinností. Jestliže předchozí principy jsou v kompetenci jednotlivých členských zemí, je tato otázka v rámci EU upravena z důvodu

zajištění rovných podmínek podnikání jako jednoho z hlavních principů na němž je EU postavena. Míra daňového zatížení je poměřována daňovou kvótou. Celkové daňové zatížení lépe vyjadřuje složená daňová kvóta, která zahrnuje též výdaje na sociální a zdravotní pojištění. V neposlední řadě je rozvíjen princip komunikace a pomoci ze strany správce daně daňovým poplatníkům. Určitý stupeň komunikace a pomoci od správců daně je poplatníky očekáván automaticky, vzhledem k tomu, že část jejich odvedených daní je použita právě na financování daňové správy. Poplatníci ji proto vnímají především jako organizaci, která vykonává služby spojené s daňovými otázkami a slouží jako komunikační můstek mezi nimi a státem. Jedná se především o poskytnutí informací spojených s právy a povinnostmi daňových poplatníků a se související administrativou. A dále pak o přenesení jejich názorů. [8]

Komunikace však není jednostranný proces. K tomuto účelu jsou ve většině daňových správ zemí EU vytvořeny speciální informační kanceláře, ve kterých je možné získat informace buď osobní návštěvou anebo telefonickou či písemnou formou. Pravidelně jsou prováděna nezávislá šetření mezi poplatníky, ve kterých mají možnost se vyjádřit ke kvalitě služeb poskytovaných daňovou správou a rovněž mohou uvést přehled aktivit, které by daňová správa podle jejich názoru mohla vykonávat a nevykonává. [8]

V zemích EU daňová správa systematicky spolupracuje s různými odbornými organizacemi, jako je Hospodářská komora, Komora daňových poradců, Komora auditorů či Svaz účetních. Velký důraz je kladen na spolupráci s odborovými organizacemi, se kterými konzultuje připravované změny. Tímto komplexním přístupem k daňovým subjektům se snaží daňové správy zemí EU zajistit transparentnost chování daňové správy, lepší úroveň dobrovolného plnění daňových povinností a tím i nižších nákladů na správu daní. [8]

3.2 Harmonizace daní v ČR

V průběhu posledních dvou desetiletí došlo k výraznému pohybu v mezinárodním obchodě směrem k celosvětové globalizaci. Za určitý důsledek této globalizace můžeme považovat vznik jednotného trhu, který funguje v rámci zemí Evropské unie. Ve vztahu k Evropské unii můžeme o něm hovořit jako o tzv. Evropské globalizaci, která je způsobena ekonomickými a sociálními faktory, jako například:

- ✦ vznikem informační společnosti,

- ✦ změnami podnikatelských strategií,
- ✦ pokračující liberalizací pohybu kapitálu,
- ✦ redukcí komunikačních a dopravních nákladů,
- ✦ redukcí překážek obchodování,
- ✦ snížení zásob přírodních zdrojů,
- ✦ sociální faktory:
 - změna demografické struktury v Evropě
 - růst nezaměstnanosti [8]

Jednou z nejdůležitějších oblastí, bez které by bylo obtížné dosáhnout jednotného trhu, je harmonizace v daňové oblasti. Daňové systémy v rámci EU směřují k tomu, aby zajistily podmínky pro prosperitu a zdůraznily výhody, které jednotný trh přináší, jako je např. podpora vnitřních investic a udržování požadované úrovně zaměstnanosti. Stejně tak je třeba zaručit, aby investice neznamenal nepříjemné ztráty pro daňový příjem přes daňové transakce, vyhýbání se placení daní a podvody. [8]

K podpoře dalšího rozvoje jednotného trhu byla v dubnu 1996 na zasedání ministrů hospodářství a ministrů financí EU ve Veroně předložena nová strategie daňového systému. Daňový systém by měl podporovat ekonomické aktivity, které přesahují hranice jednotlivých členských zemí v rámci Evropské unie, musí být současně jednoduchý, nediskriminační a nepodněcující převody přeshraničních příjmů. Rovněž by měl zabránit ztrátám v daňových příjmech v důsledku vyhýbání se daňovým povinnostem. Prvním výsledkem této diskuse byl soubor daňových opatření bojujících proti nezdravé daňové soutěži v rámci zemí Evropské unie. Dokument byl přijat v prosinci 1997 na zasedání Rady ministrů hospodářství a financí a obsahuje:

- ✦ Kodex chování pro podnikatele v oblasti zdanění.
- ✦ Rozhodnutí o přijetí opatření směřujících k odstranění deformace ve zdanění příjmů z vkladů pro fyzické osoby.
- ✦ Opatření ke zrušení výběru daní za přeshraniční platby úroků a tantiém mezi společnostmi. [8]

Harmonizace daňové oblasti s normami přijatými v EU se týká především nepřímých daní, to znamená daně z přidané hodnoty a spotřebních daní. K nejdůležitějším změnám v těchto oblastech patří:

U daně z přidané hodnoty a spotřební daně:

- ✚ zúžení seznamu zboží a služeb se sníženou sazbou daně z přidané hodnoty
- ✚ snížení prahu pro povinnou registraci k DPH na 35 000 EURO
- ✚ zvýšení sazeb spotřebních daní u cigaret a uhlovodíkových paliv a maziv na minimální výši stanovenou v EU
- ✚ zrušení bezcelních obchodů tak zvaných "Duty Free" na silničních hraničních přechodech. Na letištích budou moci být tyto bezcelní obchody využívány pouze pro cesty mimo zemí EU [8]

Výsledkem vyjednávání týkající se požadavků Evropské unie na harmonizaci v daňové oblasti jsou pro Českou republiku následující přechodná období :

- 1) možnost uplatnit sníženou sazbu daně z přidané hodnoty (pět procent):
 - a) v dodávkách tepelné energie pro vytápění a přípravu teplé vody, s výjimkou surovin určených pro výrobu tepelné energie, domácnostem a malým podnikatelům, kteří nejsou plátcí DPH (do 31. prosince 2007)
 - b) harmonizace v daňové oblasti na stavební práce týkající se staveb určených pro bydlení, které nejsou poskytnuty v rámci sociální politiky, s výjimkou stavebních materiálů (do 31. prosince 2007)
- 2) Česká republika může za určitých podmínek pokračovat v osvobození od daně z přidané hodnoty u mezinárodní přepravy cestujících po dobu, kdy je stejné osvobození uplatňováno některým současným členským státem;
- 3) osvobození od povinnosti k registraci k dani z přidané hodnoty pro malé podniky s ročním obratem nižším než 35 tisíc eur;
- 4) nižší spotřební daň z cigaret a tabákových výrobků (do 31. prosince 2006; u cigaret nejžádanější cenové kategorie až do 31. prosince 2007);
- 5) trvalou zvláštní úpravu spotřební daně z lihu u pěstitelského pálení pro osobní spotřebu (maximálně třicet litrů ročně na domácnost). [8]

ČR zažádala o odklad do 1. ledna 2008 pro zavedení ekologické daně z elektrické energie, z pevných paliv (uhlí) a také ze zemního plynu používaného na topení; 28. 1. 2004 vyjádřila souhlas Evropská komise jako první instance v procesu schvalování tohoto návrhu. [8]

3.3 Správa DPH

Zákonem číslo 635/2004 Sb. vstoupila 1. ledna 2005 v účinnost novela zákona č. 235/2004 Sb. O dani z přidané hodnoty. Novelizovaná jsou i ustanovení týkající se vyměrování a vybírání daně z přidané hodnoty při dovozu zboží a přiznávání osvobození od daně z přidané hodnoty při vývozu zboží s důrazem na činnost svobodných pásem a svobodných skladů. Novelou zákona o dani z přidané hodnoty byly odstraněny kolize celních předpisů Společenství a zákona o dani z přidané hodnoty. Novela přinesla tyto změny:

✚ Změna v samotné správě daně z přidané hodnoty.

Stávající právní úprava určovala jako správce daně při dovozu jen celní úřady. V rámci nového znění § 4 odst.1 písmeno r) zákona o dani z přidané hodnoty – dále jen ZDPH, správcem daně při dovozu zboží jsou také finanční úřady, pokud daňová povinnost plátcí vzniká podle § 23 odst.3 ZDPH. Finanční úřad je také správcem daně při dovozu zboží, pokud daňová povinnost vzniká podle § 23 odst. 4 ZDPH. (vysvětlení správy viz dále).

✚ Upřesnění pojmu „dovoz zboží“.

Stávající právní úprava v ustanovení § 20 odst. 2 ZDPH nedostatečně upravovala pojem „vracení zboží ze svobodného pásma-svobodného skladu“, bylo nutné s ohledem na odlišnosti vyplývající z „jednotného celního území EU“ a samostatného daňového území ČR upřesnit pojem „vracení zboží“ s tím, že se jedná o vracení zboží ze svobodného pásma-svobodného skladu nacházejícího se v tuzemsku zpět do tuzemska.

✚ Změna podmínek okamžiku vzniku daňové povinnosti.

Jedná se o stěžejní část novelizace ZDPH při dovozu zboží. Podle již platného zák. č.588/1992 Sb. (ZDPH platný před vstupem ČR do EU) bylo uplatnění DPH při dovozu spojeno s podmínkami stanovenými celními předpisy, protože DPH při dovozu se v zásadě chová jako clo. Stávající právní úprava provedená v § 23 zák. č. 235/2004 Sb. se ukázala jako nedostatečná a nepřesná. Proto bylo nutné ustanovení § 23 ZDPH novelizovat. [17]

Je zde obnovena návaznost na celní předpisy, když v ustanovení § 23 odst.1 novelizovaného ZDPH odkazuje okamžik vzniku daňové povinnosti na okamžik, kdy podle celních předpisů vzniká celní dluh s taxativním výčtem případů, kdy daňová povinnost podle celních předpisů vzniká. Zavádí se institut vzniku daňové povinnosti při vracení zboží ze svobodného pásma-svobodného skladu, pokud tyto se nacházejí v tuzemsku. [17]

Je zde pro ČR revoluční řešení v § 23 odst.3 novelizovaného ZDPH, tzn., že pokud je zboží propouštěno celními orgány při jeho dovozu do volného oběhu nebo aktivního zušlechťovacího styku v systému navracení (do režimů s povinným placením cla) plátcí registrovanému k dani z přidané hodnoty v ČR, DPH již není součástí celního dluhu, plátce daně zahrne DPH do daňového přiznání za období, kdy o propuštění zboží bylo celním úřadem rozhodnuto. Toto je průlomové pro podnikající subjekty, neboť neodvádějí celou daň a následně ji nevypořádávají jako daň zaplacenou na vstupu, ale zahrnují daň do daňového přiznání. Tím se narovnálo postavení podnikatele, který pořizoval zboží v jiném členském státě EU s podnikatelem, který dováží zboží z třetích zemí, podnikatelům to také šetří oběžné finanční prostředky. Současně také v těchto případech odpadá při stanovení výše zajištění celního dluhu zajištění daně z přidané hodnoty, tedy další finanční výhoda pro dovozce. Pokud však je zboží propouštěno do jiných celních režimů nebo má být v právním postavení zboží dočasně uskladněného, součástí výše zajištění celního dluhu je podle § 254 platného celního zákona i daň z přidané hodnoty. [17]

Totéž lze konstatovat i o ustanovení § 23 odst. 4 novelizovaného ZDPH snad s jedinou poznámkou: režim dočasného použití s částečným osvobozením od dovozního cla se z hlediska uplatnění daně z přidané hodnoty značně prodrazí a předpokládáme jeho nižší frekvenci, zejména pokud má být zboží dováženo na krátkou dobu /např. krátkodobé výpůjčky zemědělských strojů/. Podle novelizovaného znění § 23 odst.4 i § 38 odst.5 ZDPH se sice pro tento režim vyměří poměrové clo, které činí 3 % jinak vyměřovaného cla za každý započatý měsíc dočasného použití, ale DPH se vyměří v plné výši tedy ve výši 100 % DPH, která by se jinak vyměřovala a vybírala při propuštění zboží do volného oběhu. Takto koncipovaná právní úprava postihne zejména neplátce DPH, protože použití režimu dočasného použití se stane nesmírně drahým. Asi nebude pravděpodobné,

že by český zemědělec si vypůjčil nebo pronajal zemědělský stroj pro sezónní práce např. v Bělorusku. [17]

Pokud bude zboží dováženo neplátcem daně nebo daňová povinnost vznikne plátcí i neplátcí daně jako důsledek nezákonného dovozu zboží, jako důsledek vrácení zboží ze svobodného pásma-svobodného skladu, jako důsledek porušení podmínek dočasného uskladnění nebo jako důsledek porušení podmínek celního režimu, do kterého bylo zboží propuštěno, celní úřad vždy každému z uvedených subjektů vyměří daň platebním výměrem. Tento platební výměr je pro plátce daňovým dokladem pro prokázání nároku na odpočet daně. [17]

Realizace novelizovaných ustanovení ZDPH týkající se dovozu zboží je spojena s celou řadou změn vnitřních předpisů celní správy i programového vybavení výpočetní techniky používané při celním řízení. Celní úřady jako správci daně jsou o změnách řádně informovány. [17]

Základní změnou při provádění celního řízení bude povinnost celníků zjišťovat, zda osoba, která podává celní prohlášení na propuštění zboží do režimu volného oběhu, aktivního zušlechťovacího styku v systému navrácení nebo dočasného použití s částečným osvobozením od dovozního cla, je plátcem daně, registrovaným v ČR. Tuto skutečnost může plátce prokázat jen tak, že k celnímu prohlášení předloží originál nebo úředně ověřenou kopii „Osvědčení o registraci plátce k dani z přidané hodnoty“. Pokud skutečnost, že osoba podávající celní prohlášení je plátcem DPH nebude řádně prokázána, celní úřad může zboží propustit jen s vyměřením a vybráním DPH jako součásti celního dluhu, jako doposud. [17]

Co tedy celníkům, jako správcům DPH zůstane? Musíme samozřejmě počítat s obrovským propadem daňových příjmů daně z přidané hodnoty, když valná většina dovozců zboží ze třetích zemí jsou plátcí daně z přidané hodnoty, registrovaní v ČR. Celníci budou nadále správci daně při dovozu (budou vyměřovat a vybírat daň z přidané hodnoty) :

- ✚ při dovozu zboží neplátcí daně, pokud je toto zboží propouštěno na JSD do režimů s povinným placením cla
- ✚ při dovozu zboží které nemá obchodní charakter
- ✚ při vzniku celního dluhu a daňové povinnosti, pokud jsou porušena podmínky dočasného uskladnění zboží

- ✦ při vzniku celního dluhu a daňové povinnosti jako důsledku porušení podmínek celního režimu, do kterého bylo zboží propuštěno
- ✦ při vracení zboží statusem Společenství po jeho předchozím umístění do svobodného celního pásma-svobodného skladu nacházejícího se v tuzemsku, zpět do tuzemska
- ✦ při dopravě zboží z republiky San Marino a Normanských ostrovů do tuzemska, pokud toto zboží bude předloženo celnímu úřadu (v § 20 odst.3 ZDPH ještě chybí Kanárské ostrovy a Hora Athos) [1]

S výjimkou dovozu zboží neplátcem, kdy na propuštění zboží do navrhovaného režimu je podáváno písemné celní prohlášení na tiskopisu JSD, ve všech uváděných případech budou celní úřady vyměřovat daň z přidané hodnoty platebními výměry s náležitostmi stanovenými v § 32 zák. č.337/1994 Sb. v jeho platném znění (zákon o správě daní a poplatků). Platební výměry budou daňovým dokladem k prokázání nároku na odpočet daně. [1]

Co se však novelizovat nepovedlo, i když se ukazuje potřebnost změn - především bude nutné upravit propuštění zboží do volného oběhu v ČR s jeho následnou přepravou do jiného členského státu EU. Samotná návaznost osvobození od daně uvedené v § 71 odst. 8 ZDPH jen na případy, kdy zboží lze do jiného členského státu EU dodat za podmínek § 64 ZDPH, t.j. podmínek dodání zboží do jiného členského státu EU, celý problém přepravy zboží přes ČR neřeší. Při zrušení právního institutu § 109 ZDPH - daňový zástupce, se novelou zákona o dani z přidané hodnoty vylučuje přímé použití logistických systémů přepravy zboží na území ČR, pokud má být zboží propuštěno do volného oběhu v ČR a následně dopraveno do jiného členského státu bez obchodní účasti osob registrovaných k dani v ČR. Při schvalování zákona č. 235/2004 Sb. zřejmě došlo k nepochopení funkce daňového zástupce. Zde se nejedná o zastoupení v daňovém řízení, ale o ekonomický pojem - daňový zástupce za zastoupenou osobu se sídlem nebo bydlištěm v jiném členském státě EU v ČR zaplatí daň z přidané hodnoty a po splnění podmínek je mu daň vrácena. Tuto činnost mohly především provádět logistické systémy registrované k dani v ČR, a tak zajišťovat pohyb zboží bez obchodní účasti českých subjektů. [1]

Bude nutné také upravit ustanovení § 44 - změna základu daně při dovozu zboží, jehož obsah nyní koliduje s podmínkami, kdy DPH při dovozu zboží již není součástí celního dluhu. Celní správa se také vyrovnává s novými podmínkami pro zajištění celního dluhu.

Bude nutné se také přesně zabývat činností celních úřadů, které ve svém územním obvodu mají svobodná pásma - svobodné sklady. Tvůrci zákona se budou muset také zabývat otázkou, zda zboží umístěvané do svobodného pásma - svobodného skladu má být od daně z přidané hodnoty osvobozeno jako při jeho vývozu do třetích zemí. [1]

4 CHARAKTERISTIKA NOVĚ ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ CELNÍ SPRÁVY

4.1 Správa spotřebních daní

4.1.1 Nový zákon o spotřebních daních

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie nabyt účinnosti od 1.1.2004 nový zákon o spotřebních daních č. 353/2003 Sb.. Tento nový zákon přinesl zásadní změny oproti dosud platné daňové legislativě upravující spotřební daně. Mezi nejdůležitější změny obsažené v zákonu patří:

- ✚ převzetí správy spotřebních daní celními orgány,
- ✚ zavedení režimu podmíněného osvobození od daně. [11]

Správu spotřebních daní vykonávají celní úřady příslušné podle sídla nebo místa pobytu plátce, pokud zákon nestanoví jinak. Územní působnost celních orgánů byla stanovena v příloze B zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění platných předpisů. [11]

Režim podmíněného osvobození od daně mimo jiné umožňuje oběh vybraných výrobků nezatížených spotřební daní až do okamžiku, kdy jsou výrobky dodány pro konečnou spotřebu. Vzhledem k možným daňovým únikům je však nutné zajistit, aby pohyb nezdaněného zboží byl pod administrativním dohledem. To je řešeno zavedením režimu pohybu zboží pod daňovým dohledem, který nazýváme režimem podmíněného osvobození od daně. [11]

Základním principem tohoto režimu je využívání systému tzv. daňových skladů. Daňovým skladem se rozumí objekt (prostorově nebo stavebně ohraničené místo), ve kterém se vybrané výrobky nezatížené spotřební daní vyrábějí, zpracovávají, skladují, přijímají nebo odesílají. Daňovým skladem tedy mohou být pouze objekty vyhovující podmínkám stanoveným zákonem. [11]

V daňových skladech a při dopravě mezi těmito sklady se vybrané výrobky pohybují pod daňovým dohledem. Dopravu vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně je možno provádět jak na daňovém území ČR, tak mezi členskými státy Evropské unie, pouze na základě tzv. průvodních dokladů, jejichž podobu a používání stanoví zákon.

Nezbytnou podmínkou této přepravy je rovněž povinnost zajištění daně přepravovaných vybraných výrobků. [11]

Podle znění nového zákona je možno vyrábět vybrané výrobky, mimo výjimek v tomto zákoně stanovených, pouze v daňovém skladu. Z toho vyplývá, že právnická nebo fyzická osoba, která se zabývá zmíněnou činností, musí být provozovatelem daňového skladu. Podnikatelé, kteří nejsou výrobci (tedy obchodníci apod.) tuto povinnost nemají, ale provozovateli daňového skladu být mohou. [11]

Provozovatelem daňového skladu se může stát právnická nebo fyzická osoba pouze na základě povolení, které vydává celní ředitelství. Návrh na vydání povolení k provozování daňového skladu je nutno podat prostřednictvím místně příslušného celního úřadu. [11]

Návrh musí obsahovat zákonem stanovené údaje, např. technickou dokumentaci daňového skladu, popis způsobu zabezpečení vybraných výrobků před neoprávněným použitím, technologický popis postupu výroby výrobků podléhajících spotřebním daním, doklad o tom, zda má navrhovatel daňový nedoplatek, předpokládaný původ přijímaných výrobků, předpokládané určení prodávaných výrobků, výpis z obchodního rejstříku nebo živnostenského rejstříku, výpis z evidence Rejstříku trestů nebo čestné prohlášení navrhovatele, zda mu nebyla udělena pokuta za závažné nebo opakované porušení celních nebo daňových předpisů. [11]

Z důvodu zachování kontinuity výroby v podnicích, kde se výrobky podléhající spotřebním daním vyrábí a z důvodu nezbytnosti prověřit údaje uvedené v návrhu na vydání povolení k provozování daňového skladu příslušným celním úřadem, některá ustanovení zákona nabyly účinnosti dnem jeho vyhlášení, tj. ještě před datem účinnosti zákona jako celku. [11]

Nový zákon o spotřebních daních rovněž umožňuje fyzickým a právnickým osobám získat vybrané výrobky za cenu bez daně, pokud budou tyto výrobky použity (zpracovány) k zákonem stanovenému účelu. Oproti obdobným ustanovením o osvobození vybraných výrobků od daně, která byla obsažena v předchozím zákonu o spotřebních daních, došlo nově k plnému sjednocení rozsahu účelu užití osvobozených vybraných výrobků s předpisy Evropské unie. Nový zákon o spotřebních daních proto například neumožňuje užívat líh osvobozený od daně k výrobě lihovin. [11]

Fyzická nebo právnická osoba, která pro účely stanovené zákonem nakupuje vybrané výrobky osvobozené od daně ("uživatel"), musí (s výjimkou případů stanovených zákonem) písemně podat návrh na vydání zvláštního povolení na přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně. O vydání zvláštního povolení rozhoduje celní ředitelství na základě návrhu podaného prostřednictvím celního úřadu. Náležitosti uvedeného návrhu jsou stanoveny zákonem. [11]

Příslušná ustanovení zákona upravující vydání zvláštního povolení na přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od spotřební daně nabyly účinnosti rovněž dnem vyhlášení zákona. [11]

4.1.2 Správa SPD celními orgány

Podle nového zákona o spotřebních daních č. 353/2003 Sb., vyhlášeného dne 24. října 2003 ve Sbírce zákonů přešla správa spotřebních daní od 1.1.2004 na celní orgány. [12]

Správcem spotřebních daní je primárně celní úřad příslušný podle místa pobytu nebo sídla daňového Územní působnost celních úřadů a celních ředitelství je v současné době stanovena v přílohách č.1 a č.2 k zákonu č. 185/2004 Sb. [12]

Plátcí spotřebních daní byli od 1.1.2004 nově registrováni u místně příslušného celního úřadu. K registraci a komunikaci mezi správcem daně a plátcí celní úřady používají stejná daňová identifikační čísla jako finanční úřady. [12]

Nabytím účinnosti zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění, se zcela změnil systém výběru spotřebních daní, jehož základním principem je výběr spotřební daně z vybraných výrobků bez ohledu na jejich původ, v zemi spotřeby. Nový systém správy spotřebních daní rovněž zefektivnil systém kontroly dodržování daňových předpisů, neboť v případě dopravy vybraných výrobků ze zemí EU jde o částečnou analogii s celním řízením a zboží, které je předmětem spotřebních daní lze účinně kontrolovat i v rámci přepravy. Opatření, která byla od počátku roku realizována v oblasti spotřebních daní, včetně skutečnosti, že pověřené celní orgány v případě zjištění porušení předpisů o správě spotřebních daní mohou postupovat jako orgán činný v trestním řízení, snižují možnost vzniku daňových úniků a zvyšují výnos spotřebních daní. [19]

4.2 Intrastat

Intrastat je systém sběru dat pro statistiku obchodu se zbožím mezi členskými státy Evropské unie, pokud při jeho přijetí nebo odeslání není povinnost předkládat celním orgánům celní prohlášení. Vykazují se v něm údaje o vnitrounijním obchodu. Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy Evropské unie, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. formy výkazu, organizační zabezpečení). [14]

Údaje z výkazů pro Intrastat umožňují sestavit měsíční statistiky zahraničního obchodu České republiky. Zveřejněné údaje především používají:

- ✦ podnikatelské subjekty, které chtějí znát svůj podíl na trhu a sledovat množství svých prodaných výrobků a jejich cenu a mají snahu objevovat nové trhy a možnosti pronikání na ně
- ✦ Evropská komise pro studie o integraci vnitřního trhu, pro tvorbu evropské zemědělské a obchodní politiky, pro přijímání antidumpingových opatření, pro uzavírání obchodních dohod
- ✦ Mezinárodní organizace pro vyhodnocení hospodářské situace určité země
- ✦ Světové obchodní organizace v době embarga na určité zboží, pro dohled nad obchodem s určitým druhem zboží (např. se zbraněmi, některými nebezpečnými anebo toxickými látkami, atd.)
- ✦ Český statistický úřad pro potřeby sestavení národních účtů a poskytování informací uživatelům
- ✦ Ministerstvo průmyslu a obchodu pro provádění hospodářské politiky (konkurenceschopnost na zahraničních trzích atd.)
- ✦ Česká národní banka pro potřeby sestavení platební bilance
- ✦ Regionální orgány pro potřeby regionální hospodářské politiky
- ✦ Velvyslanectví a konzuláty, které se zajímají o obchodní vztahy s příslušnými zeměmi
- ✦ Profesionální svazy různých odvětví, například průmyslu, obchodu, dopravy, které je používají především pro hájení zájmů svých členů
- ✦ Každý, kdo se zabývá hospodářstvím a potřebuje znát vývoj obratu zahraničního obchodu a obchodní bilance České republiky, případně chce vědět, jak naše země udržuje svou pozici v konkurenčním prostředí EU [14]

Údaje o zahraničním obchodě jsou měsíčně zveřejňovány v tisku. [14]

Povinnost provádění Intrastatu je dána ustanovením předpisů Evropské unie. Tato ustanovení jsou pro ČR upravena celním zákonem a příslušnou prováděcí vyhláškou k němu. [14]

Povinnost vykazovat data pro Intrastat se týká osob, které překročí asimilační práh při přijetí nebo odeslání zboží, o němž je třeba uvádět údaje do výkazů pro Intrastat. Tím se stávají zpravodajskými jednotkami. Povinnost vykazovat data pro Intrastat však nevzniká a zpravodajskou jednotkou se nestává osoba, která nemá povinnost podávat přiznání k DPH (neplátce DPH). [14]

Asimilační práh je stanoven pro odeslání zboží v hodnotě přesahující čtyři milióny Kč a pro přijetí zboží v hodnotě přesahující dva milióny Kč. Určuje se z fakturované hodnoty nebo hodnoty, která by jako fakturovaná měla být vykázána do Intrastatu, a to nezávisle na sobě, zvlášť pro přijetí a zvlášť pro odeslání zboží Intrastatu. [14]

Zpravodajské jednotky, u kterých fakturovaná hodnota za zboží Intrastatu při jeho přijetí nebo odeslání překročí asimilační práh (při odeslání čtyři milióny Kč a při přijetí dva milióny Kč), ale nepřesáhne specifický práh stanovený na sto miliónů Kč (zvlášť za odeslání a zvlášť za přijetí zboží) vykazují údaje pro Intrastat zjednodušeně bez údajů o „Statistické hodnotě“, „Druhu dopravy“ a „Dodacích podmínkách“. [14]

Osoby a zpravodajské jednotky, které překročí specifický práh sto miliónů Kč při přijetí nebo odeslání zboží Intrastatu, musí vykazovat všechny předepsané údaje. [14]

Asimilační i specifický práh se určuje zvlášť pro přijetí a zvlášť pro odeslání zboží Intrastatu. Při překročení pouze jednoho z nich se určené povinnosti, např. vykazovat všechny údaje, vztahují pouze k němu. Každý subjekt, odesílající nebo přijímající zboží z EU je povinen si sám sledovat hodnotu tohoto zboží a při překročení asimilačního nebo specifického prahu, zvlášť za odeslané a zvlášť za přijaté zboží, bez výzvy začít plnit povinnosti vyplývající pro zpravodajské jednotky z předpisů upravujících Intrastat. [14]

Pokud je při dovozu ze třetí země zboží propuštěno do celního režimu volného oběhu v jiném členském státě než je stát určení (clo je vyměřeno v jiném členském státě, ve kterém zboží získalo status Společenství), musí být ve státě určení vykázáno pro Intrastat jako zboží přijaté a ve státě, kde bylo propuštěno do volného oběhu, jako zboží odeslané. [14]

Příklad:

Česká osoba nakupuje zboží v USA dopravované do ČR přes Německo, kde je německými celními orgány propuštěno do volného oběhu. V Německu musí být ve výkazu pro Intrastat uvedeno jako zboží odeslané do ČR (např. fiskálním zástupcem nebo českým dovozcem zaregistrovaným v Německu k DPH) a v ČR se vykazuje v Intrastatu jako zboží přijaté. [14]

Zboží dovážené ze třetí země, které propuštěním do celního režimu volného oběhu získá status Společenství až v zemi určení nebo je zde propuštěno do jiného celního režimu, se do výkazu pro Intrastat jako přijaté zboží nevykazuje. Stejně tak se do výkazu pro Intrastat nevykazuje zboží, které přes členský stát pouze tranzituje, a to bez ohledu na skutečnost, zda je takové zboží dopravováno přímo přes území daného členského státu pod celním dohledem, zejména v celním režimu tranzitu, nebo se jedná o zboží Společenství provážené bez celního dohledu. [14]

Do statistiky obchodu mezi členskými státy, to je Intrastatu, se zahrnuje všechno zboží, které má status Společenství a pohybuje se mezi členskými státy, s výjimkou zboží osvobozeného od vykazování. Zbožím Společenství je zboží:

- ✚ úplně získané nebo vyrobené na území Společenství
- ✚ zboží ze zemí a území, které nejsou součástí celního území, propuštěné do volného oběhu
- ✚ zboží vyrobené nebo získané ze zboží uvedeného dříve. [14]

Operace, které jsou předmětem vykazování nemusí mít pouze obchodní charakter. Zpravodajská jednotka poskytuje informaci bez ohledu na to, zda je dodání zboží spojeno s peněžní transakcí či nikoli. [14]

Do Intrastatu se vykazují údaje zejména o následujícím zboží:

- ✚ nakupovaném a prodáváném
- ✚ určeném na zušlechtění (aktivní nebo pasivní)
- ✚ vraceném po zušlechtění (aktivním nebo pasivním), to je po provedení zpracovatelských operací
- ✚ přijímaném, odesílaném a mimořádně i zpět vraceném v rámci finančního leasingu
- ✚ odesílaném a přijímaném v rámci reklamací vadného plnění kupní smlouvy, včetně vracení zpět vadného zboží a zboží odesílaného a přijímaného náhradou za vadné reklamované zboží

- ✚ dodávaném zdarma, nejedná-li se o bezúplatné obchodní vzorky nebo reklamní materiál
- ✚ dodávaném v rámci stavebních a konstrukčních prací
- ✚ dodávaném jako součást služby, je-li zboží přiznáváno k DPH jako zboží pořízené z jiného členského státu nebo dodané do jiného členského státu
- ✚ přijímaném nebo odesílaném v rámci dodávek do centrálních skladů
- ✚ odesílaném nebo přijímaném do konsignačních skladů
- ✚ přijímaném nebo odesílaném v souvislosti s pouhým uskladněním zboží, pokud se předpokládá, že doba skladování bude delší než dva roky a po jeho ukončení se zboží vrátí zpět jeho vlastníkov
- ✚ přijímaném nebo odesílaném k dočasnému použití, je-li jeho předpokládaná doba delší než 24 měsíců [14]

Zpravodajskými jednotkami s povinností vykazovat po celý rok 2005 údaje o přijatém anebo odeslaném zboží v rámci vnitrounijního obchodu se stávají ty právnické nebo fyzické osoby, které od 1. května 2004 do 31. prosince 2004 překročily příslušný asimilační práh. To znamená, že odeslaly ode dne vstupu ČR do EU v rámci vnitrounijního obchodu z ČR zboží za více jak čtyři milióny Kč (stávají se zpravodajskou jednotkou pro odeslání) nebo přijaly do ČR zboží za více jak dva milióny Kč (stávají se zpravodajskou jednotkou pro přijetí). [14]

Ty zpravodajské jednotky, které od 1. 5. 2004 do 31. 12. 2004 v celkovém součtu vykázaných fakturovaných hodnot za odeslané anebo přijaté zboží překročily specifický práh (pro odeslání sto miliónů Kč a pro přijetí také sto miliónů Kč), jsou povinny v roce 2005 vykazovat do Intrastatu za odeslání nebo přijetí, případně za oba směry toku zboží, všechny předepsané údaje. Osoby, které v celkovém součtu vykázaných fakturovaných hodnot specifický práh celkově, ale za každý směr toku zboží zvlášť, v průběhu posledních osmi měsíců roku 2004 nepřekročily, jsou při vykazování údajů za jednotlivé měsíce roku 2005 osvobozeny od vykazování údajů o „statistické hodnotě“, „druhu dopravy“ a o „dodacích podmínkách“ odesílaného anebo přijatého zboží. [14]

Zpravodajskou jednotkou se stane také ten subjekt, který počínaje od 1.ledna 2005 překročí asimilační práh. Povinnost vykazovat údaje do Intrastatu mu vzniká poprvé za měsíc, ve kterém k překročení tohoto prahu došlo (součet fakturované hodnoty všeho odeslaného

zboží, které by zpravodajská jednotka musela vykazovat do Intrastatu celkově od 1. 1. 2005 překročil čtyři milióny Kč anebo součet fakturované hodnoty veškerého takového zboží přijatého od 1.1. 2005 přesáhl dva milióny Kč. Stane-li se daný subjekt zpravodajskou jednotkou, do výkazu za měsíc, ve kterém došlo k překročení asimilačního prahu, vykazuje pouze údaje za zboží odeslané nebo přijaté v tomto měsíci. Údaje o zboží, jehož hodnota vedla k překročení prahu a které bylo odesláno nebo přijato v předchozích měsících se do Intrastatu nevykazují. [14]

Povinnost předávat celním orgánům výkaz pro Intrastat s údaji o odeslaném zboží končí zpravodajské jednotce předáním výkazu pro Intrastat za sledované období měsíce prosince 2004, pokud od 1. 5. 2004 do 31. 12. 2004 součet všech fakturovaných hodnot zboží odeslaného touto jednotkou a vykázaného do Intrastatu nepřesáhl částku čtyři milióny Kč. Stejně tak povinnost předávat celním orgánům výkaz pro Intrastat s údaji o přijatém zboží končí zpravodajské jednotce předáním výkazu za měsíc prosinec 2004, nepřesáhl-li od 1. 5. 2004 do 31. 12. 2004 součet všech fakturovaných hodnot zboží přijatého touto jednotkou a vykázaného do Intrastatu částku dva milióny Kč. [14]

Povinnost předávat celním orgánům výkazy pro Intrastat se všemi předepsanými údaji o odeslaném nebo přijatém zboží a neuvádět do těchto výkazů údaje o „statistické hodnotě“, „druhu dopravy“ a o „dodacích podmínkách“ nemá pro rok 2005 zpravodajská jednotka, u které součet všech fakturovaných a do výkazů pro Intrastat uvedených hodnot, za odeslané nebo přijaté zboží zvlášť, nepřesáhl celkově za období od 1. 5. 2004 do 31. 12. 2004 sto miliónů Kč. [14]

Vykazovací povinnost pro Intrastat končí zpravodajské jednotce, jejíž činnost zanikne (např. sloučením, zrušením, rozdělením) předáním posledních údajů. Tuto skutečnost oznámí současně příslušnému celnímu orgánu. [14]

4.3 Kontrola nelegální zaměstnanosti

Jednou z nových kompetencí, kterou byla Celní správa ČR v souvislosti se vstupem ČR do EU vybavena, je podobně jako v některých původních zemích EU i provádění kontrol nelegální zaměstnanosti cizinců. [2]

Podle různě přesných odhadů je v České republice v současnosti nelegálně zaměstnáno až dvě stě tisíc cizinců. Celní orgány jsou od 1. října 2004, kdy nabyl účinnosti zákon č.

435/2004 Sb. o zaměstnanosti, pověření spolu s ostatními zaměstnanci příslušných orgánů kontrolou jejich nelegálního zaměstnávání. Mělo by se to projevit mimo jiné i snižováním stavu nezaměstnanosti občanů ČR. [2]

Tato nová kompetence se objevuje již v projektu transformace celní správy č.8 pod názvem „Kontrola nelegální zaměstnanosti cizinců v ČR celními orgány“. Pro realizaci tohoto úkolu byla vytvořena pracovní skupina složená z pracovníků GŘC a ČŘ. Na žádost GŘC jmenoval náměstek ministra práce a sociálních věcí do realizační skupiny i svého zástupce. Ten se podílel na přípravě organizace a koncepce kontrol nelegální zaměstnanosti orgány CS ČR formou účasti v realizační skupině. [2]

Členové realizační skupiny řešili nejen některé právní otázky kontrol na úseku kontrol nelegální zaměstnanosti, ale i otázky pracovně právní. Ověřovali dříve definované personální potřeby, které už byly realizovány v první fázi transformace Celní správy ČR. Mimo jiné i počty funkčních míst, rozdělení celník – ATZ, typologie funkcí i kvalifikační předpoklady zaměstnanců, kteří se budou problematikou nelegální zaměstnaností zabývat. [2]

Zástupci realizační skupiny absolvovali nespočet někdy i velmi složitých jednání se zástupci složek státní správy, jichž se nelegální zaměstnanost dotýká. Zvláště složitá byla jednání se zástupci MPSV, kteří neprojevili při řešení dané problematiky vždy potřebnou vstřícnost a časovou pružnost. Zejména pak při tvorbě dokladu – předávacího protokolu, kterým budou celní úřady předávat úřadům práce poznatky z provedených kontrol. Jejich snahou bylo, aby doklad obsahoval takové údaje, které by v maximální míře vyhovovaly potřebám úřadů práce. I přes opakované sliby se nepodařilo vzor předávacího protokolu z MPSV získat. [2]

Se zástupci MPSV byla také zvažována možnost přímého využívání evidence (přímého vstupu do evidence) povolení k zaměstnání vydaných úřady práce. Té by celní správa využívala zejména při ověřování pravosti povolení předložených cizinci při kontrolách. K tomuto požadavku se zástupci MPSV ovšem postavili značně negativně, ovšem s nadějí, že to není definitivní stav. Ale podobně jako v případě předávacích protokolů se nám dosud nepodařilo jejich finální stanovisko získat. Zástupci MPSV alespoň přislíbili pomoc v účasti svých lektorů na teoretické přípravě některých vybraných zaměstnanců celní správy, kteří budou provádění kontrol nelegální zaměstnanosti zajišťovat. [2]

Ve výrazně jiném duchu byla vedena jednání se zástupci Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie. Ti byli při jednáních k požadavkům zástupců celní správy velmi vstřícní. Zástupci Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie přislíbili dodat vzory víz a dalších dokladů, vztahujících se k problematice pobytu cizinců na území ČR i účast svých odborníků na teoretické přípravě zaměstnanců celní správy. [2]

Realizační skupina se také seznámila s materiály k problematice působení orgánů celních správ SRN, Rakouska a Francie v oblasti kontroly nelegální zaměstnanosti. Vzhledem k odlišným národním právním úpravám i praxi v těchto zemích, nebylo možné zatím získané poznatky využít. Nelze ale vyloučit, že získané informace budou využity v budoucnu, např. při stanovení operativně taktického přístupu ke kontrolám. Při zpracovávání projektu a tvorbě služebního předpisu byly v realizační skupině využity i sociologické studie katedry Veřejné a sociální politiky Fakulty sociálních věcí UK v Praze. [2]

K problematice nelegální zaměstnanosti byl připraven také vzdělávací projekt. Z úsporných důvodů byl původní záměr zorganizovat školení pro 220 zaměstnanců celní správy redukován. Školení, které z důvodů obsazenosti školícího střediska Jíloviště proběhlo bohužel až v říjnu 2004, absolvovalo 130 zaměstnanců celní správy. Kromě lektorů z MPSV a Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie zajišťovali školení i lektoři GŘC. [2]

Výsledkem práce realizační skupiny byl návrh služebního předpisu, který byl začátkem září 2004 rozeslán k připomínkování na jednotlivá celní ředitelství. Tímto aktem byl zahájen schvalovací proces předpisu, který byl ve zkráceném řízení završen podpisem generálního ředitele tak, aby nabyl účinnosti ke dni 1. října 2004. [2]

Předpis relativně detailně upravuje pouze některá úkony kontroly na úseku nelegální zaměstnanosti, je rámcovou interní normou. Předpis má vést k vyloučení možných zbytečných nesprávných kroků útvarů celní správy při kontrole. Tato interní norma definuje kontrolu vlastních zaměstnanců i kontrolu zaměstnavatelů, vysvětluje právní stav v oblasti kontroly nelegální zaměstnanosti, zejména provádění kontrol nelegální zaměstnanosti podle zákona o zaměstnanosti v návaznosti na další obecně závazné právní normy - Celní zákon, zákon o celní správě ČR, zákon o státní kontrole, atd. [2]

Kontroly zaměstnanosti u jednotlivých subjektů provádějí celní úřady na základě vlastního šetření, vyhodnocení vlastních nebo obecně známých informací, na základě adresného, případně i anonymního oznámení (podnětu) nebo na základě dožádání oprávněné osoby. [2]

Celní úřady jsou oprávněni prověřovat, zda cizinci vykonávají na území ČR pracovní činnost v souladu s vydaným povolením k zaměstnání. Celníci jsou jako orgán kontroly oprávněni vstupovat na pracoviště kontrolovaných osob, požadovat od kontrolovaných osob a jejich zaměstnanců předložení potřebných dokladů, podání úplných zpráv, informací a vysvětlení. Jsou také oprávněni vyžadovat účast kontrolovaných osob při projednávání výsledků kontroly a další součinnost potřebnou k vytvoření podmínek k nerušenému a rychlému provedení kontroly. Kontrolované osoby jsou povinny umožnit provedení kontroly a poskytovat orgánům kontroly potřebnou součinnost. Celníci jsou oprávněni při kontrole vyžadovat od fyzických osob, které se budou zdržovat na kontrolovaném pracovišti a vykonávat tam práci, prokázání totožnosti a od cizinců předložení povolení k zaměstnání. Všechny osoby jsou povinny prokázat svou totožnost. Při zjištění, že kontrolovaný cizinec vykonává práci bez povolení k zaměstnání, nebo v rozporu s vydaným povolením, předají celní orgány svá zjištění úřadům práce k přijetí příslušných opatření. Pokud celníci zjistí, že kontrolovaný cizinec pobývá na území ČR bez povolení, bude tato osoba, po provedení všech úkonů souvisejících s kontrolou zaměstnanosti, předána orgánům Cizinecké policie. [2]

Celní úřady budou dále prověřovat, zda zaměstnavatelé zaměstnávají cizince v souladu s obecně závaznými právními normami, zejména v souladu se zákonem č 453/2004 Sb., o zaměstnanosti, tj. zda cizinci vykonávají práce pro právnické nebo fyzické osoby na základě pracovně právního vztahu nebo jiné smlouvy a zda je vykonávají v souladu s vydanými povoleními k zaměstnanosti, jsou-li podle zákona o zaměstnanosti vyžadována. [2]

Celníci jsou oprávněni vstupovat do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolovaných osob, pokud souvisí s předmětem kontrol, jsou oprávněni požadovat na kontrolovaných osobách, aby ve stanovených lhůtách předložili originální doklady a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a případně i zdrojové kódy programů atd. [2]

Tato nová kompetence celních orgánů by měla přispět ke zlepšení atmosféry na našem trhu práce a zprůhlednit současný celkem nepřehledný stav v této oblasti. [2]

4.4 Mobilní dohled

4.4.1 Vznik skupin mobilního dohledu

Skupiny mobilního dohledu vznikly k prvnímu květnu roku 2004. Tuto kompetenci získala celní správa v souvislosti s účinností nových předpisů upravujících činnost celních orgánů. Jsou to zejména zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, zákon č. 187/2004 Sb., kterým se mění zákon 13/1993 Sb., celní zákon a zákon č. 186/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky tzv. změnový zákon. Podrobněji je činnost skupin mobilního dohledu upravena vnitřními akty řízení Celní správy ČR. Od 1. ledna 2004 již celní orgány získaly oprávnění k celoplošné kontrole dodržování zákona o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin.

Jejich vzniku předcházela úkol zabezpečit v souladu s předpisy EU provádění činností ve vnitrozemí, jež celní správa dosud zpravidla vykonávala na státních hranicích. Zároveň vyvstala otázka, jakým způsobem by celní správa zajistila kontrolu vnitřní hranice, pokud by došlo například k jaderné havárii na území členského státu EU, nebo by bylo vyhlášeno veterinární nebo fytosanitární ochranné opatření. [4]

Jako nejvýhodnější řešení se jevílo zřídit mobilní skupiny, které by v případě potřeby mohly nastoupit na vybrané hraniční přechody a provádět kontrolu se zaměřením na ochranu území ČR. Avšak to, že by celní správa měla složku, která by „čekala až se něco stane“, by rozhodně neuspělo při obhajobě zachování pracovních míst, a proto bylo rozhodnuto zajistit pro celní správu další nové kompetence, případně stávající rozšířit na celé území ČR a výkonem těchto činností pověřit právě tyto mobilní skupiny. Rozhodnutí sice bylo, ale to neznamenal, že celní orgány nové kompetence automaticky dostanou. Celému procesu získávání nových kompetencí, které byly zejména zapracovány do tzv. změnového zákona, příp. do jiných předpisů (např., zákon o návykových látkách nebo zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin), předcházela složitá a někdy i zdoluhavá jednání s jednotlivými resorty. Získání kompetencí však neznamenal, že je všem problémům konec. Právě naopak. Kompetence byly získány, ale činnosti z nich vyplývající musejí vykonávat patřičně vybavení vyškolení lidé. [4]

Ovšem ani provedení školení pracovníků v době, kdy bylo nutné zabezpečit všechny činnosti jak na pohraničních celních úřadech, tak ve vnitrozemí, nebyla snadná záležitost a některé školící moduly bylo nutné z důvodu zabezpečení stávajících činností omezit. Bylo však nutné stanovit jaké činnosti budou moci celní orgány po vstupu vykonávat, neboli projednat s jednotlivými resorty kompetence a pak začít školit. I tak musely být některé školící moduly zrušeny nebo přesunuty na později, protože se jednání s resorty vlekla a rozhodnutí o tom, co budou nebo spíše nebudou v daných oblastech celní orgány vykonávat, padlo poměrně pozdě. Nelze však předpokládat, že jednání s jinými resorty zahájená třeba již v roce 2002 o tom, co by mohly celní orgány vykonávat po vstupu do EU, by byla efektivní, a to i když by byla vedena se snahou vyjít celníkům vstříc. V této době se všechny resorty pomalu připravovaly na vstup do EU a samy teprve zjišťovaly, co jim přistoupení k EU přinese. Ostatně i pro celní správu byla Evropská unie v roce 2002 ještě značně vzdálená. [4]

Nemalým problémem bylo též stanovení počtu pracovníků pro provádění kontrol rámci mobilního dohledu. S počty pracovníků se neustále laborovalo. Nejprve byl stanoven počet až na více než tři tisíce pracovníků. To ovšem za předpokladu, že celní správa získá všechny navržené kompetence, což se však prakticky nedalo zcela očekávat. Zároveň pak pokud nebude počet pracovníků omezen bez ohledu na získání kompetencí, což se nakonec stalo, a to rozhodnutím vlády snížit počet státních zaměstnanců. Neoptimálnější počet byl nakonec stanoven na zhruba 1700 pracovníků, ale z důvodu potřeby zabezpečit i jiné činnosti, zejména spotřební daně a posléze i skupiny podpory pátrání, byl počet pracovníků dále redukován, až se zastavil na čísle 697. S tímto výsledným číslem se pak pracovalo při všech následných činnostech, například i při plánování školení. Nyní je začleněno do skupin mobilního dohledu asi 1400 pracovníků. [4]

Dalším problémem bylo, jak vybavit tyto mobilní skupiny, aby mohly efektivně fungovat. Tento problém ovlivňovaly omezené finanční zdroje, jež bylo možné pro tyto účely vyčlenit. Muselo se prakticky vyjít s technikou, kterou již celní správa měla a tuto techniku přerozdělit. Prosté prohlášení, že je nedostatek finančních prostředků a je třeba vyjít ze stávajících zdrojů znamenalo, že původní koncepce vytvořit plně vybavené a samostatné kompaktní jednotky s vybavením, které bude potřebné pro kontrolní činnosti, jež v daném regionu připadají v úvahu, musela být přehodnocena. Byla zvolena koncepce dislokovat skupiny mobilního dohledu na celní úřady s tím, že by vždy jeden celní úřad v rámci

celního ředitelství v některých činnostech působil na území celého celního ředitelství (např. vážení nákladních vozidel nebo v oblasti celostátní radiační monitorovací sítě). [4]

Gremiální porada, které byla tato koncepce předložena k rozhodnutí, schválila záměry koncepce vzniku skupin mobilního dohledu s tím, že tzv. hlavní skupiny mobilního dohledu budou začleněny na celním ředitelství a tzv. základní skupiny mobilního dohledu budou začleněny na celním úřadu. Toto poměrně logické rozhodnutí však vyvolalo další problém, tentokrát právní. Bylo nutné zasáhnout do zákona o Celní správě ČR, a to v době, kdy schvalovací proces běžel na plné obrátky. V době křehké vládní většiny to nebyla zrovna snadná záležitost, protože jakýkoliv zásah provedený až v poslanecké sněmovně se mohl stát zákonu osudným. Do zákona byl zapracován atrakční paragraf, který umožnil, aby celní ředitelství pověřilo některými činnostmi jeden celní úřad v rámci své územní působnosti, nebo některé činnosti vykonávalo samo. Tímto byl vytvořen základ pro vytvoření hlavních a základních skupin mobilního dohledu. [4]

Ačkoli vznik skupin mobilního dohledu nebyl zrovna právě bezproblémovou záležitostí a stále ještě velká spousta problémů zbývá vyřešit, měl by se mobilní dohled stát pevnou a stabilní složkou celní správy, která přispěje k jejímu zviditelnění a napomůže k udržení vysoké prestiže celní správy. [4]

4.4.2 Činnost mobilního dohledu

Většinu nových kompetencí uplatňují celní orgány celoplošně ve svém regionu. Z toho důvodu bylo nezbytné nově koncipovat oblast provádění celního dohledu tak, aby výkon kontrolních činností měl v naprosté většině případů formu mobilního dohledu. V této souvislosti je nutné upozornit na skutečnost, že celní orgány budou kromě nových kompetencí i nadále pátrat po zboží uniklém celnímu dohledu. Celní dohled již není možné pravidelně provádět v místech, kde zboží přestupuje státní hranice, a proto provádění mobilního dohledu je zároveň nejvýznamnější formou celního dohledu. [6]

Mobilní kontrolní skupiny jsou obdobným způsobem využívány i v jiných státech. Například v rámci Celní správy Spolkové republiky německo jsou vytvořeny mobilní hlídky, k jejichž úkolům patří zejména dohled na dodržování existujících zákazů a omezení, odhalování nelegálně dovážených zbraní, drog, radioaktivních látek, chráněných druhů zvířat, rostlin atp. [6]

Protože některé pohraniční celní úřady byly vybaveny technickými prostředky, do jejichž pořízení investovala celní správa nemalé finanční náklady (např. stacionární vážení místa a stacionární detekční rámy pro měření radiace), využívá je celní správa i po vstupu České republiky do Evropské unie. Při kontrolních činnostech vykonávaných na hraničních přechodech byly celními orgány využity kompetence, které získaly na základě zvláštních zákonů, jimiž byly celní orgány pověřeny pouze na území České republiky. Proto bez mezinárodního právního titulu nebylo možné vykonávat kontrolní vážení, měření radiace či jinou kontrolní činnost na území jiného státu. Doporučuje se proto využívat vážení místa a detekční rámy vybudované na hraničních přechodech na území České republiky pro kontrolu prováděnou nepravidelně se skupinami mobilního dohledu. [6]

Skupiny mobilního dohledu jsou oprávněny pro důkladnou kontrolu dopravních prostředků využívat kontrolní haly zřízené u některých celních úřadů a prostory Správy státních hmotných rezerv. V téže věci probíhají jednání s ministerstvem dopravy, aby celní orgány byly oprávněny využívat při kontrole objekty Správy silnic a dálnic. [6]

U každého celního úřadu byly vytvořeny základní skupiny mobilního dohledu, přičemž minimální počet pracovníků v těchto skupinách byl stanoven na čtyři pracovníky, z nichž každý byl vyškolen ve více oblastech. Tyto skupiny provádí kontrolní činnosti a rozhodují jménem svého celního úřadu, přičemž jsou zaměřeny především na pátrání po zboží uniklém celnímu dohledu a na kontroly prováděné mimo celní úřad (např. kontrola dodržování podmínek v celním skladu, v aktivním zušlechťovacím styku). Základní skupiny mobilního dohledu vykonávají zejména následující činnosti:

- ✦ provádění celního dohledu
- ✦ pátrání po zboží uniklému celnímu dohledu
- ✦ objasňování přestupků a deliktů
- ✦ provádění doprovodu zboží přepravovaného v silniční dopravě od celního úřadu odeslání k celnímu úřadu určení
- ✦ asistenční činnosti
- ✦ kontrola plnění, resp. dodržování podmínek a povinností stanovených celním úřadem deklarantům a jejich zástupcům, dalším fyzickým a právnickým osobám v různých druzích povolení (kontrola mimo celní úřad, nezahrnuje celní kontrolu v rámci celního řízení
- ✦ kontrola v oblasti vývozu předmětů kulturní hodnoty, kulturních památek a sbírek

muzejní povahy

- ✦ kontrola přepravy odpadů (dodržování zákona o odpadech)
- ✦ kontrola dovozu, vývozu a průvozu látek poškozující ozónovou vrstvu Země
- ✦ kontrola v oblasti mezinárodních kontrolních režimů
- ✦ kontrola povolení k obchodu s vojenským materiálem
- ✦ kontrola v oblasti CITES (dovoz, vývoz, přeprava, vnitřní trh)
- ✦ kontrola v oblasti obecné bezpečnosti výrobků
- ✦ kontrola dodržování předpisů v oblasti ochrany duševního vlastnictví a ochrany spotřebitele
- ✦ kontrola dálničních kupónů
- ✦ kontrola přepravy a balení reprodukčního materiálu lesních dřevin
- ✦ ověřování údajů a plnění povinností osob pěstujících mák setý nebo konopí
- ✦ kontrola certifikátu při přepravě a prodeji mořských ryb a produktů aquakultury
- ✦ kontrola prodeje kolkovaných cigaret (alkoholických nápojů opatřených kontrolní páskou)
- ✦ v případě mimořádných událostí a katastrof zajišťování veřejného pořádku jako složka integrovaného záchranného systému
- ✦ pravidelné kontroly na vnitřní hranici v případě mimořádných opatření (jaderná havárie na území členského státu EU, veterinární ochranná opatření atp. [6])

V rámci každého celního ředitelství vznikla hlavní skupina mobilního dohledu s minimálním počtem dvanácti pracovníků. Hlavní skupiny působí v územní působnosti celního ředitelství. Výhodou hlavních skupin je jejich široká specializace a dobré vybavení technickými prostředky. [6]

Výkon hlavní skupiny mobilního dohledu musí být možný kdykoliv, což lze zajistit nepřetržitou službou nebo služební pohotovostí. V rámci těchto skupin je zajištěna podpora operačními středisky celních ředitelství, kterými je zajištěn přístup do evidencí (evidence vozidel, evidence obyvatel atp.), pravidelné spojení s vedoucími kontrolní skupiny, podpora při informování jiných státních orgánů (Policie ČR, Česká inspekce životního prostředí, atp.) a v případě potřeby spojení se složkami Integrovaného záchranného systému. Hlavní skupiny vykonávají mimo činností stanovených pro základní mobilního dohledu zejména :

- ✦ kontrolu přepravy nebezpečných věcí (ADR)
- ✦ kontrolu chemických látek (dovoz, vývoz)
- ✦ kontrolu v oblasti rizikových biologických agens a toxinů
- ✦ výkon státního odborového dozoru v silniční dopravě
- ✦ výkon v oblasti celostátní radiační monitorovací sítě
- ✦ kontrola přepravy radioaktivních látek a radioaktivních odpadů
- ✦ kontrolní vážení vozidel [6]

ZÁVĚR

V této bakalářské práci jsem se snažil o seznámení s aktuálními informacemi týkajícími se problematiky transformace celní správy České republiky v souvislosti se vstupem ČR do EU a o přiblížení nejdůležitějších změn a problémů, které s touto souvislostí nastaly. Transformace celních orgánů v souvislosti se vstupem do EU byla neopakovatelným krokem, který byl sice připraven a inspirován zkušenostmi ostatních celních správ členských zemí, ale jehož praktická realizace byla jedinečná a specifická, neboť probíhala v provozních podmínkách výkonu celní služby, měla praktické dopady do všech skupin zaměstnanců a uskutečnila se v rámci reformy veřejných financí. K úspěšné realizaci přístupové strategie celní správy přispělo přijetí „Plánu transformace Celní správy ČR na léta 2003 a 2004“, který byl zastřešujícím dokumentem projektového řízení úkolů transformace a který zajistil transparentnost provedených kroků a jejich věcnou kontrolu. Dosavadní výsledky činnosti transformované soustavy celních orgánů za období po vstupu do EU rovněž potvrzují správnost legislativních opatření jak v oblasti organizace, tak v působnosti celních orgánů. Lze konstatovat, že cíle transformace bylo dosaženo a Celní správa České republiky se stala, po změně organizační struktury a redukci zaměstnanců, zcela kompetentním státním orgánem, který je připraven po vstupu ČR do EU k plnění nových úkolů v oblasti celnictví. Hlavní úkoly procesu transformace celních orgánů stanovené vládou lze rovněž považovat za splněné. Další úkoly celních orgánů na léta 2005 a 2006 budou orientovány do oblasti dokončení implementace stanovených transformačních cílů, dále do oblasti kvality výkonu služby a dalšího přiblížení k evropským standardům celnictví.

Vstup do EU je pro nás všechny obrovskou výzvou, obrovskou šancí, ale také větší konkurencí. To vše by mělo převážit počáteční problémy celní správy na pomyslné míse vah. Jsem přesvědčen, že naše schopnosti a náš um jsou dostatečné k tomu, abychom této šance dokázali využít.

SUMMARY

In this bachelor assignment I tried to become familiar with the up-to-date information regarding the issues of transformation of the customs administration of the Czech Republic in connection with entry of the CR in the EU and with the most important changes and problems that occurred in relation thereto. Transformation of customs authorities in relation to access to the EU was an unrepeatable step, even it was prepared and inspired by experience of other customs authorities of member states; its practical implementation was unique and specific as it was held under operation conditions of performance of customs services, had practical impact on all groups of employees and was made within the frame of public finance reform. Approval of "Transformation plan for Customs Administration of the CR for the years 2003 and 2004", which was the roofing document of project administration of the transformation tasks and which ensured transparency of the performed steps and material inspection thereof, contributed to successful implementation of access strategy of the customs administration. The up-to-now results of operations of the transformed system of customs authorities in the period after joining the EU confirm correctness of the legislative measures taken both in the sphere of organisation and in the competence of customs authorities. We can declare that the transformation goal has been achieved and that the Customs Administration of the Czech Republic has become (after change in organisation structure and reduction of number of employees) a fully competent state authority ready to fulfil the new tasks in customs service after the Czech Republic joined the EU. The main tasks of the transformation process of customs authorities set by the government can be also considered as fulfilled. The future tasks for customs authorities for the years 2005 and 2006 will be focused on completion of implementation of the specified transformation objectives, on quality of service performance and further approaching to the European customs standards.

Joining the EU is a big challenge for us all, an enormous chance, but it also means larger competition. All that should be the positive aspects to overweight the initial problems of the customs administration. I believe that our capabilities and skills are sufficient for us to be able to make use of the chance.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BABIŠ, J. Správa DPH. *CLO DOUANE*, měsíčník *Celní správy České republiky*, 2004, leden 2005, roč. XXXIX, s. 6-7. ISSN 0323-0023.
- [2] BALICKI, J. Kontroly nelegální zaměstnanosti. *CLO DOUANE*, měsíčník *Celní správy České republiky*, říjen 2004, roč. XXXVIII, s. 14-15. ISSN 0323-0023.
- [3] BRODESSER, S.; HORVÁTH, V.; JANÁK, J., aj. *Celnictví v Československu. Minulost a přítomnost*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, nakladatelství a distribuce knih, n.p. v Praze, 1982. 358 s. Bez ISBN.
- [4] KURKA, R. Cesta k mobilnímu dohledu. *CLO DOUANE*, měsíčník *Celní správy České republiky*, červen 2004, roč. XXXVIII, s. 8. ISSN 0323-0023.
- [5] MAINUŠ, F.; JANÁK, J.; HORVÁTH, V. *Historie celnictví v ČSSR*. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, nakladatelství a distribuce knih, n.p.. v Praze, 1977. 235 s. Bez ISBN.
- [6] MOULIS, R. Mobilní dohled. *CLO DOUANE*, měsíčník *Celní správy České republiky*, březen 2004, roč. XXXVIII, s. 3,6. ISSN 0323-0023.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [7] *Celní problematika ČR od 1.5.2004* [online]. 2004, [cit. 1. dubna 2004]. Dostupné na INTRANET CS: <http://info.cs.mfcr.cz/grc/7140/dok/Celni%20problematika%20CR%20od_kvetna.htm>.
- [8] *Česká daňová správa před vstupem do Evropské unie* [online]. 2004, [cit. 9. ledna 2005]. Dostupné na INTRANET CS: <<http://noviny.mfcr.cz/news/2002/04/22/da04a43a.htm>>.
- [9] *Dopady vstupu České republiky do Evropské unie na celní orgány* [online]. 2003, [cit. 1. dubna 2004]. Dostupné na INTRANET CS: <http://info.cs.mfcr.cz/GRC/7120/Transformace/material_gp_rtf>.
- [10] *Informace o činnosti Celní správy České republiky za období 1.-4.měsíce roku 2004* [online]. 2004, [cit. 14. února 2005]. Dostupné na INTRANET CS: <http://www.cs.mfcr.cz/info/vyrzpr/1_4_2004/informacecs2004.html>.
- [11] *Informace pro plátce spotřebních daní* [online]. 2003, [cit. 1. března 2005]. Dostupné na WWW: <<http://cds.mfcr.cz/dph/archiv/sd.html>>.
- [12] *Informace pro plátce spotřebních daní* [online]. 2004, [cit. 1. března 2005]. Dostupné na WWW: <<http://cds.mfcr.cz/faq/archivsd/sd4.html>>.
- [13] *Problematika duševního vlastnictví - aktuální informace* [online]. 2004, [cit. 2. března 2005]. Dostupné na INTRANET CS: <http://info.cs.mfcr.cz/GRC/8200/kontrola_soubory/dusevniVlastnictvi/zakladniInfo.html>.
- [14] *Příručka pro Intrastat CZ* [online]. 2004, [cit. 11. května 2004]. Dostupné na WWW: <<http://www.cs.mfcr.cz/info/intrastat/prirucka.pdf>>.
- [15] *Rozhodnutí generálního ředitele GŘC č.4/2004 „Redukce funkčních míst v Celní správě České republiky v roce 2004 v návaznosti na organizační změny transformace celních orgánů v souvislosti s přijetím České republiky do EU* [online]. 2004, [cit. 14. února 2004]. Dostupné na INTRANET CS: <http://info.cs.mfcr.cz/GRC/8400/Transformace/RGR4-2004.htm>>.

- [16] *Směry vývoje daní v EU a ČR* [online]. 2003, [cit. 8. června 2004]. Dostupné na INTRANET CS: <http://info.cs.mfcr.cz/grc/9030/302/Smery_vyvoje_dani.html>.
- [17] *Uplatňování DPH při dovozu zboží po 1. 1. 2005* [online]. 2004, [cit. 22. února 2005]. Dostupné na INTRANET CS: <<http://info.cs.mfcr.cz/tiskzpravy/2004/041215a.html>>.
- [18] *Změny pravidel agrárního obchodu po vstupu do EU* [online]. 2004, [cit. 9. dubna 2004]. Dostupné na INTRANET CS: <http://info.cs.mfcr.cz/GRC/8200/kontrola_soubory/SpolecnaZemedelskaPolitika/Prirucka_SZP.pdf>.
- [19] *Zpráva o stavu transformace celních orgánů po vstupu České republiky* [online]. 2004, [cit. 10. února 2005]. Dostupné na INTRANET CS: <http://info.cs.mfcr.cz/GRC/8000/new/Transformace/mat_vlada_12_2004/materiál_20II.doc>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ACP	Dohoda o spolupráci se skupinou afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí
ADR	Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí
AETR	Evropská dohoda o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě
ATZ	Administrativně technický zaměstnanec
CEFTA	Středoevropská dohoda o volném obchodu
CIM	Mezinárodní úmluva o přepravě zboží po železnicích
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin
CMR	Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě
CS	Celní správa České republiky
ČŘ	Celní ředitelství
CTL	Celně technická laboratoř
CÚ	Celní úřad
ČOI	Česká obchodní inspekce
DEKLARANT	Osoba, která činí celní prohlášení vlastním jménem anebo osoba, jejímž jménem bylo celní prohlášení učiněno (ve smyslu celního zákona)
EČIT	Elektronická forma Českého integrovaného tarifu
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHP	Evropský hospodářský prostor (European Economic Area - EEA)
EMCS	Evropský automatizovaný počítačový systém kontroly registru oprávněných daňových subjektů a pohybu zboží podléhajícího spotřební dani (nástupce systému SEED)
EU	Evropská unie

EURO	Jednotná evropská měna €
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
FIATA	Mezinárodní sdružení zasilatelských svazů (Fédération Internationale des Associations de Transitaires et Assimilés)
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
GŘC	Generální ředitelství cel
ICTS	Integrovaný celní tarifní systém
INTRASTAT	Systém sběru dat pro statistiku obchodu se zbožím mezi členskými státy Evropské unie
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
SEED	Evropský automatizovaný počítačový systém kontroly registru oprávněných daňových subjektů a pohybu zboží podléhajícího spotřební dani
SPD	Spotřební daně
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP (CAP)	Společná zemědělská politika (CAP Common Agriculture Policy)
TARIC	Integrovaný tarif Evropského společenství (Tarif Intégré de la Communauté, The Integrated Tariff of the Community)
ÚZSVM	Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
WTO	Světová obchodní organizace (World Trade Organisation)
ZDPH	Zákon o dani z přidané hodnoty

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. - Výchozí počty FM pro celní ředitelství včetně celních úřadů a pro Generální ředitelství cel k 1.1.2004 a počty FM pro celní ředitelství včetně celních úřadů a pro Generální ředitelství cel k 31.12.2004.....	29
Tab. 2. - Počty FM stanovené pro 3. etapu transformace celních ředitelství a celních úřadů k 1.5.2004.....	30

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Přehled předpisů, podle kterých celní orgány jednají a rozhodují
- P II Zrušené celní úřady a jejich nástupnické celní úřady
- P III Přehled útvarů celní správy k 1.1.2005
- P IV Základní organizační schéma Celní správy
- P V Celní území EU k 1.5.2004

PŘÍLOHA P I : PŘEHLED PŘEDPISŮ, PODLE KTERÝCH CELNÍ ORGÁNY JEDNAJÍ A ROZHODUJÍ

1. NAŘÍZENÍ RADY (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní zákoník Společenství
2. NAŘÍZENÍ RADY (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o sazební a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku
3. NAŘÍZENÍ RADY (EHS) č. 918/83 ze dne 28. března 1983 o systému Společenství pro osvobození od cla
4. NAŘÍZENÍ KOMISE (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní zákoník Společenství
5. NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 1810/2004 ze dne 7. září 2004, kterým se mění příloha 1 nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku
6. Zákon ČNR č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění článku IV zákona ČNR č. 35/1993 Sb., redakční opravy vyhlášené v částce 38/1993 Sb., zákona č. 113/1997 Sb. (účinnost od 1. 7. 1997), zákona č. 152/1997 Sb., zákona č. 63/2000 Sb., zákona č. 256/2000 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., zákona č. 1/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 481/2002 Sb.), zákona č. 322/2003 Sb., zákona č. 354/2003 Sb., zákona č. 187/2004 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 530/2004 Sb.) a zákona č. 626/2004 Sb.
7. Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění zákona č. 635/2004 Sb. a zákona č. 669/2004 Sb.
8. Zákon č. 186/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky
9. Vyhláška č. 199/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona a kterou se zrušují některé vyhlášky upravující osvobození od dovozního cla a nepreferenční původ zboží

10. Vyhláška č. 200/2004 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a o způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství
11. Zákon ČNR č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění zákona č.590/1992 Sb., zákona č.26/1993 Sb., zákona č.326/1993 Sb., zákona č.40/1994 Sb., zákona č.33/1995 Sb., zákona č.118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 460/2000 Sb., zákona č. 265/2001 Sb. a zákona č. 309/2002 Sb.
12. Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění zákona č. 411/2000 Sb. (§ 9 odst. 2 písm. b) a § 17– celní předpis) a zákona č. 202/2002 Sb. a zákona č. 81/2004 Sb.
13. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 157/1964 Sb., o Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích
14. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 32/1969 Sb., o Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích
15. Úmluva o výsadách a imunitách odborných organizací, schválená Valným shromážděním Organizace Spojených národů dne 21. listopadu 1947 (vyhlášeno v č. 21/1968 Sb.)
16. Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě (§ 38 - oprávnění celních orgánů), ve znění zákona č. 38/1995 Sb. (v § 3 odst. 1 se vypouští písm. a) a v § 38 odst. se slova "tímto zákonem" nahrazují slovy "zvláštním zákonem"), zákona č. 304/1997 Sb., zákona č. 361/2000 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 1/2001 Sb.), zákona č. 175/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 577/2002 Sb., zákona č. 103/2004 Sb. a zákona č. 186/2004 Sb.
17. Vyhláška Ministerstva dopravy č. 187/1994 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě, ve znění vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 48/1998 Sb.
18. Zákon č. 21/1997 Sb., o kontrole vývozu a dovozu zboží a technologií podléhajících mezinárodním kontrolním režimům (celní předpis), ve znění zákona č. 204/2002 Sb. a zákona č. 186/2004 Sb.

19. Vyhláška č. 397/2003 Sb., k provedení zákona č. 21/1997 Sb., o kontrole vývozu a dovozu zboží a technologií podléhajících mezinárodním kontrolním režimům, ve znění zákona č. 204/2002 Sb.
20. Vyhláška č. 398/2003 Sb., stanovující všeobecnou dovozní licenci, na základě které lze uskutečnit dovoz kontrolovaného zboží do České republiky (vyhláška o všeobecné dovozní licenci)
21. Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona ČNR č. 337/1992 Sb., zákona ČNR č. 344/1992 Sb., zákona č. 359/1992 Sb. a zákona č. 67/1993 Sb. (úplné znění v č. 124/1993 Sb.), ve znění zákona č. 290/1993 Sb., zákona č. 134/1994 Sb., zákona č. 82/1995 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 279/1995 Sb., zákona č. 289/1995 Sb., zákona č. 112/1998 Sb., zákona č. 168/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 151/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 361/2000 Sb., zákona č. 370/2000 Sb., Nálezu Ústavního soudu č. 52/2001 Sb. (zrušení § 83 odst. 1 zákona o přestupcích ke dne 28. 2. 2002), zákona č. 164/2001 Sb., zákona č. 254/2001 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 312/2001 Sb., zákona č. 62/2002 Sb., zákona č. 78/2002 Sb., zákona č. 216/2002 Sb., zákona č. 259/2002 Sb., zákona č. 285/2002 Sb., úplné znění vyhlášeno pod č. 334/2002 Sb., ve znění opravy tiskové chyby vyhlášené jako sdělení v částce 130/2002 Sb. a zákona č. 559/2004 Sb.
22. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 120/1962 Sb., zákona č. 53/1963 Sb., zákona č. 56/1965 Sb., zákona č. 81/1966 Sb., zákona č. 148/1969 Sb., zákona č. 45/1973 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 47/1990 Sb., zákona č. 175/1990 Sb., zákona č. 457/1990 Sb., zákona č. 545/1990 Sb., zákona č. 490/1991 Sb., zákona č. 557/1991 Sb., nálezu Ústavního soudu České a Slovenské Federativní Republiky ze dne 4. září 1992, publikovaného v částce 93/1992 Sb., zákona č. 290/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb., (úplné znění v č. 65/1994 Sb.), nálezu Ústavního soudu České republiky č. 91/1994 Sb., (úplné znění v č. 65/1994 Sb.), zákona č. 152/1995 Sb. a nález Ústavního soudu České republiky ze dne 9. dubna 1997 ve věci návrhu na zrušení části ustanovení § 171 odst. 1 písm. d) trestního zákona č. 140/1961 Sb., v platném znění, zákona č. 253/1997 Sb., zákona č. 92/1998 Sb., zákona č. 112/1998 Sb., zákona č. 148/1998 Sb., zákona č. 167/1998 Sb., zákona

č. 96/1999 Sb., zákona č. 191/1999 Sb., zákona č. 210/1999 Sb., zákona č. 327/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 101/2000 Sb., zákona č. 105/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 405/2000 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 139/2001 Sb., zákona č. 144/2001 Sb., zákona č. 256/2001 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., zákona č. 134/2002 Sb., zákona č. 285/2002 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 412/2002 Sb.), zákona č. 482/2002 Sb., zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 276/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 52/2004 Sb., zákona č. 91/2004 Sb., zákona č. 537/2004 Sb., zákona č. 587/2004 Sb. a zákona č. 692/2004 Sb.

23. Zákon ČNR č.283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění zákona ČNR č.26/1993 Sb., zákona č.67/1993 Sb., zákona č.163/1993 Sb., zákona č. 326/1993 Sb., zákona č. 82/1995 Sb., zákona č. 152/ /1995 Sb. , zákona č. 18/1997 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 186/1997 Sb. (zrušeno ustanovení § 14 odst. 1 písm. d) a e)), nálezu Ústavního soudu č. 138/1999 Sb., zákona č. 168/1999 Sb., zákona č. 325/1999 Sb., zákona č.329/1999 Sb., .zákona č. 105/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 361/2000 Sb., zákona č. 60/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., úplné znění vyhlášeno pod č. 122/2001 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., zákona č. 216/2002 Sb., zákona č. 119/2004 Sb. a zákona č. 559/2004Sb.
24. vyhláška ministra zahraničních věcí č. 160/1988 Sb., o Mezinárodní úmluvě o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží a Protokol o její změně
25. Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění zákona č. 120/2001 Sb. a zákona č. 517/2002 Sb.
26. Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění zákona č. 122/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 74/1994 Sb., zákona č. 117/1994 Sb., zákona č. 156/1994 Sb., zákona č. 224/1994 Sb., zákona č. 84/1995 Sb., zákona č. 94/1996 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 238/1996 Sb.), zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 12/1998 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 105/2000 Sb., zákona č. 214/2000 Sb., zákona č. 368/2000 Sb., zákona č. 370/2000 Sb. (úplné znění vyhlášeno v č. 45/2001 Sb.) a zákona č. 120/2001 Sb., ve nálezu Ústavního soudu č. 403/2002 Sb., ze dne 25. června 2002 ve věci návrhu na zrušení § 5 odst, 1 věty druhé a § 8 odst. 3 věty druhé zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání

27. Zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím, ve znění zákona č. 102/1988 Sb., zákona č. 113/1990 Sb., zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, zákona č. 228/1992 Sb. (platí pouze § 2, 3, 13-16, 43-56, 58 a 64), zákona č. 223/1994 Sb. a zákona č. 62/2000 Sb.
28. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád - Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 227/2000 Sb., zákona č. 226/2002 Sb. a zákona č. 309/2002 Sb.
29. Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění zákona č. 128/2003 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 248/2003 Sb.) a zákona č. 41/2004 Sb.
30. Zákon ČNR č.16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění zákona č.302/1993 Sb., zákona č.243/1994 Sb., zákona č. 143/1996 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 239/1996 Sb.) a zákona č. 61/1998 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 190/1998 Sb.), zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 303/2000 Sb. zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 493/2001 Sb., zákona č. 207/2002 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 58/2003 Sb.), zákona č. 102/2004 Sb. a zákona č. 635/2004 Sb.
31. Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 102/2001 Sb., zákona č. 120/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 131/2003 Sb.
32. Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 477/2001 Sb., zákona 76/2002 Sb., zákona č. 275/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 356/2003, zákona č. 167/2004, zákona č. 188/2004 Sb., zákona č. 317/2004 Sb. a zákona č. 7/2005 Sb.
33. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a o změně zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

(živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o zbraních), zákona č. 228/2003 Sb. a zákona č. 537/2004 Sb.

34. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění zákona č. 242/1992 Sb. a zákona č. 361/1999 Sb., ve znění zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 61/2001 Sb., zákona č. 146/2001 Sb., zákona č. 186/2004 Sb. a zákona č. 3/2005 Sb.
35. Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 121/2000 Sb. a zákona č. 260/2002 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 459/2002 Sb.), a zákona č. 255/2004 Sb. (úplné znění vyhlášeno pod č. 358/2004 Sb.)

PŘÍLOHA P II : ZRUŠENÉ CELNÍ ÚŘADY A JEJICH NÁSTUPNICKÉ CELNÍ ÚŘADY

	Zrušený celní úřad	Nástupnický celní úřad
1.	Celní úřad Beroun	Celní úřad Kladno
2.	Celní úřad Blansko	Celní úřad Vyškov
3.	Celní úřad Brno I	Celní úřad Brno
4.	Celní úřad Brno II	Celní úřad Brno
5.	Celní úřad Břeclav-dálnice	Celní úřad Břeclav
6.	Celní úřad Cínovec	Celní úřad Most
7.	Celní úřad České Velenice	Celní úřad Jindřichův Hradec
8.	Celní úřad Český Těšín	Celní úřad Karviná
9.	Celní úřad Dolní Dvořiště	Celní úřad Český Krumlov
10.	Celní úřad Folmava	Celní úřad Domažlice
11.	Celní úřad Havlíčkův Brod	Celní úřad Žďár nad Sázavou
12.	Celní úřad Horní Lideč	Celní úřad Valašské Meziříčí
13.	Celní úřad Chrudim	Celní úřad Pardubice
14.	Celní úřad Jablonec nad Nisou	Celní úřad Liberec
15.	Celní úřad Jeseník	Celní úřad Šumperk
16.	Celní úřad Jičín	Celní úřad Hradec Králové
17.	Celní úřad Jiříkov	Celní úřad Děčín
18.	Celní úřad Kroměříž	Celní úřad Zlín
19.	Celní úřad Kutná Hora	Celní úřad Kolín
20.	Celní úřad Litoměřice	Celní úřad Ústí nad Labem
21.	Celní úřad Mosty u Jablunkova	Celní úřad Frýdek-Místek
22.	Celní úřad Nový Jičín	Celní úřad Mošnov
23.	Celní úřad Nymburk	Celní úřad Kolín
24.	Celní úřad Pelhřimov	Celní úřad Jihlava
25.	Celní úřad Písek	Celní úřad Tábor
26.	Celní úřad Plzeň I	Celní úřad Plzeň
27.	Celní úřad Plzeň II	Celní úřad Plzeň
28.	Celní úřad Praha I	Celní úřad Praha I
29.	Celní úřad Praha II	Celní úřad Praha I
30.	Celní úřad Praha III	Celní úřad Praha D1
31.	Celní úřad Praha IV	Celní úřad Praha D5
32.	Celní úřad Praha V	Celní úřad Praha D8
33.	Celní úřad Praha VI	Celní úřad Praha 2
34.	Celní úřad Prachatice	Celní úřad Strakonice
35.	Celní úřad Příbram	Celní úřad Benešov
36.	Celní úřad Rakovník	Celní úřad Kladno
37.	Celní úřad Rozvadov	Celní úřad Tachov
38.	Celní úřad Ruzyně-letišť Praha	Celní úřad Praha-Ruzyně
39.	Celní úřad Rychnov nad Kněžnou	Celní úřad Náchod
40.	Celní úřad Sokolov	Celní úřad Karlovy Vary
41.	Celní úřad Starý Hrozenkov	Celní úřad Uherské Hradiště
42.	Celní úřad Strážný	Celní úřad Strakonice
43.	Celní úřad Teplice	Celní úřad Most
44.	Celní úřad Třebíč	Celní úřad Jihlava
45.	Celní úřad Turnov	Celní úřad Liberec
46.	Celní úřad Varnsdorf	Celní úřad Děčín
47.	Celní úřad Zatec	Celní úřad Chomutov

**PŘÍLOHA P III : PŘEHLED ÚTVARŮ CELNÍ SPRÁVY K
1.1.2005**

Kód útvaru	Typ útvaru	Název útvaru	Nadřízený útvar
CZ010100	Celní ředitelství	BRNO	CZ900000
CZ013100	Oddělení CŘ	31 - Odhalování organizované trestné činnosti	CZ010100
CZ013200	Oddělení CŘ	32 - Protidrogové a zboží zvláštního určení	CZ010100
CZ013300	Oddělení CŘ	33 - Podpory pátrání	CZ010100
CZ013600	Oddělení CŘ	34 - Mobilního dohledu	CZ010100
CZ020300	*	VRS Lanžhot	CZ010100
CZ016200	Celní úřad	Brno	CZ010100
CZ017200	Oddělení CÚ (externí)	025 - Brno MND	CZ016200
CZ014100	Pobočka	Tuřany - letiště	CZ016200
CZ016300	Celní úřad	Vyškov	CZ010100
CZ016600	Pobočka	Blansko	CZ016300
CZ016400	Celní úřad	Žďár nad Sázavou	CZ010100
CZ066600	Pobočka	Havlíčkův Brod	CZ016400
CZ021100	Celní úřad	Břeclav	CZ010100
CZ022300	Oddělení CÚ (externí)	025 - Lanžhot	CZ021100
CZ026300	Oddělení CÚ (externí)	026 - Mikulov MND	CZ021100
CZ026100	Celní úřad	Hodonín	CZ010100
CZ216100	Celní úřad	Znojmo	CZ010100
CZ216400	Oddělení CÚ (externí)	025 - Přímětice	CZ216100
CZ216300	Celní úřad	Jihlava	CZ010100
CZ036300	Pobočka	Pelhřimov	CZ216300
CZ216200	Pobočka	Třebíč	CZ216300
CZ030100	Celní ředitelství	ČESKÉ BUDĚJOVICE	CZ900000
CZ033900	Oddělení CŘ	31 - Odhalování organizované trestné činnosti	CZ030100
CZ033200	Oddělení CŘ	32 - Protidrogové a zboží zvláštního určení	CZ030100
CZ033300	Oddělení CŘ	33 - Podpory pátrání	CZ030100
CZ033500	Oddělení CŘ	34 - Mobilního dohledu	CZ030100
CZ030200	*	VRS Skočice	CZ030100
CZ036100	Celní úřad	České Budějovice	CZ030100
CZ037100	Pobočka	České Budějovice MND	CZ036100
CZ036200	Celní úřad	Tábor	CZ030100
CZ036500	Pobočka	Písek	CZ036200
CZ036700	Celní úřad	Strakonice	CZ030100
CZ036600	Pobočka	Prachatice	CZ036700
CZ036900	Celní úřad	Jindřichův Hradec	CZ030100
CZ032100	Pobočka	České Velenice	CZ036900
CZ037800	Celní úřad	Český Krumlov	CZ030100
CZ032200	Pobočka	Dolní Dvořiště	CZ037800
CZ060100	Celní ředitelství	HRADEC KRÁLOVÉ	CZ900000
CZ063100	Oddělení CŘ	31 - Odhalování organizované trestné činnosti	CZ060100
CZ063200	Oddělení CŘ	32 - Protidrogové a zboží zvláštního určení	CZ060100
CZ063300	Oddělení CŘ	33 - Podpory pátrání	CZ060100

CZ063600	Oddělení ČR	34 - Mobilního dohledu	CZ060100
CZ063500	Oddělení ČR	35 - Pátrání (Ústí nad Orlicí)	CZ060100
CZ063400	Oddělení ČR	36 - Pátrání (Náchod)	CZ060100
CZ700300	Oddělení ČR	Školící středisko CS Miletín	CZ060100
CZ700400	Oddělení ČR	Školící středisko CS Slatiňany	CZ060100
CZ060300	*	VRS Zdobnice	CZ060100
CZ066100	Celní úřad	Hradec Králové	CZ060100
CZ066200	Pobočka	Jičín	CZ066100
CZ066300	Celní úřad	Pardubice	CZ060100
CZ066900	Oddělení CÚ (externí)	025 - Staré Čívce - Free zone	CZ066300
CZ066500	Pobočka	Chrudim	CZ066300
CZ116100	Celní úřad	Ústí nad Orlicí	CZ060100
CZ116700	Pobočka	Vysoké Mýto	CZ116100
CZ116400	Celní úřad	Svitavy	CZ060100
CZ126100	Celní úřad	Trutnov	CZ060100
CZ126200	Oddělení CÚ (externí)	025 - Vrchlabí	CZ126100
CZ126400	Celní úřad	Náchod	CZ060100
CZ066400	Pobočka	Rychnov nad Kněžnou	CZ126400
CZ130100	Celní ředitelství	OLOMOUC	CZ900000
CZ133100	Oddělení ČR	31 - Odhalování organizované trestné činnosti	CZ130100
CZ133200	Oddělení ČR	32 - Protidrogové a zboží zvláštního určení	CZ130100
CZ133300	Oddělení ČR	33 - Podpory pátrání	CZ130100
CZ133500	Oddělení ČR	34 - Mobilního dohledu	CZ130100
CZ133400	Oddělení ČR	35 - Pátrání (Zlín)	CZ130100
CZ130300	*	VRS Olomouc	CZ130100
CZ130400	*	VRS Lopeník	CZ130100
CZ096200	Celní úřad	Šumperk	CZ130100
CZ091100	Pobočka	Jeseník	CZ096200
CZ136100	Celní úřad	Olomouc	CZ130100
CZ136200	Celní úřad	Prostějov	CZ130100
CZ136300	Celní úřad	Přerov	CZ130100
CZ136400	Celní úřad	Uherské Hradiště	CZ130100
CZ132200	Oddělení CÚ (externí)	025 - Starý Hrozenkov	CZ136400
CZ137100	Oddělení CÚ (externí)	026 - Uherský Brod	CZ136400
CZ136500	Celní úřad	Valašské Meziříčí	CZ130100
CZ136600	Celní úřad	Zlín	CZ130100
CZ137400	Oddělení CÚ (externí)	025 - Zlín - Lípa	CZ136600
CZ136700	Oddělení CÚ (externí)	026 - Kroměříž	CZ136600
CZ140100	Celní ředitelství	OSTRAVA	CZ900000
CZ143100	Oddělení ČR	31 - Odhalování organizované trestné činnosti	CZ140100
CZ143200	Oddělení ČR	32 - Protidrogové a zboží zvláštního určení	CZ140100
CZ143300	Oddělení ČR	33 - Podpory pátrání	CZ140100
CZ143600	Oddělení ČR	34 - Mobilního dohledu	CZ140100
CZ143400	Oddělení ČR	35 - Pátrání (Frýdek-Místek)	CZ140100
CZ143500	Oddělení ČR	36 - Pátrání (Krnov)	CZ140100
CZ040200	*	VRS Dolní Lomná	CZ140100
CZ046100	Celní úřad	Frýdek-Místek	CZ140100
CZ046900	Pobočka	Třinec	CZ046100

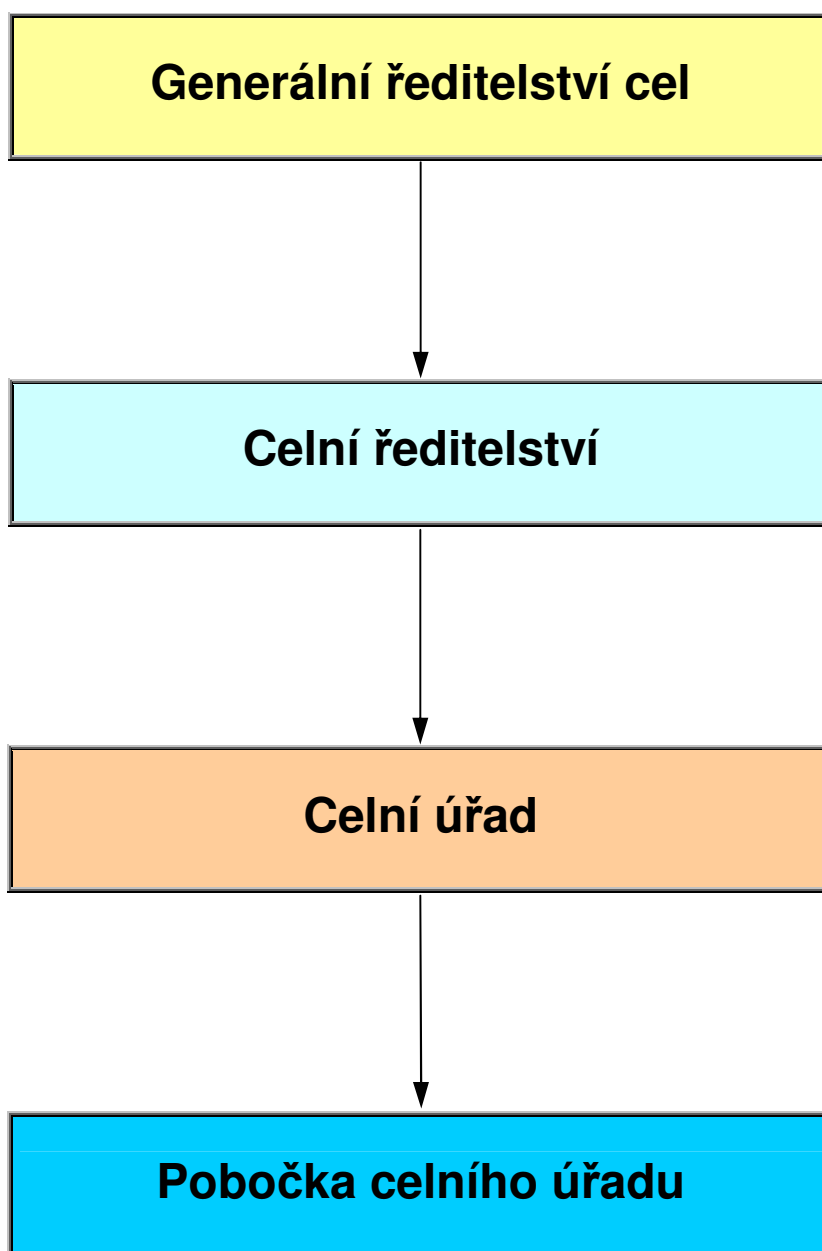
CZ046300	Celní úřad	Mošnov	CZ140100
CZ047100	Oddělení CÚ (externí)	025 - Nový Jičín	CZ046300
CZ096100	Celní úřad	Opava	CZ140100
CZ096300	Celní úřad	Krnov	CZ140100
CZ096500	Oddělení CÚ (externí)	025 - Bruntál	CZ096300
CZ146100	Celní úřad	Karviná	CZ140100
CZ046600	Pobočka	Český Těšín	CZ146100
CZ146300	Celní úřad	Ostrava	CZ140100
CZ160100	Celní ředitelství	PLZEŇ	CZ900000
CZ163100	Oddělení CŘ	31 - Odhalování organizované trestné činnosti	CZ160100
CZ163200	Oddělení CŘ	32 - Protidrogové a zboží zvláštního určení	CZ160100
CZ163300	Oddělení CŘ	33 - Podpory pátrání	CZ160100
CZ163500	Oddělení CŘ	34 - Mobilního dohledu	CZ160100
CZ163400	Oddělení CŘ	35 - Pátrání (Karlovy Vary)	CZ160100
CZ076300	Celní úřad	Cheb	CZ160100
CZ076100	Pobočka	Cheb MND	CZ076300
CZ086100	Celní úřad	Karlovy Vary	CZ160100
CZ084100	Pobočka	Karlovy Vary - letiště	CZ086100
CZ086200	Pobočka	Sokolov	CZ086100
CZ166300	Celní úřad	Klatovy	CZ160100
CZ166200	Oddělení CÚ (externí)	025 - Sušice	CZ166300
CZ166400	Celní úřad	Domažlice	CZ160100
CZ167100	Oddělení CÚ (externí)	025 - Dražnov	CZ166400
CZ166500	Celní úřad	Plzeň	CZ160100
CZ166600	Oddělení CÚ (externí)	025 - Rokycany	CZ166500
CZ186100	Celní úřad	Tachov	CZ160100
CZ182100	Pobočka	Rozvadov	CZ186100
CZ170100	Celní ředitelství	PRAHA	CZ900000
CZ170600	Oddělení CŘ	30 - Závazných informací	CZ170100
CZ173900	Oddělení CŘ	31 - Odhalování organizované trestné činnosti	CZ170100
CZ173200	Oddělení CŘ	32 - Protidrogové a zboží zvláštního určení	CZ170100
CZ173300	Oddělení CŘ	33 - Podpory pátrání	CZ170100
CZ173500	Oddělení CŘ	34 - Mobilního dohledu	CZ170100
CZ173400	Oddělení CŘ	35 - Pátrání (Ruzyně)	CZ170100
CZ700200	Oddělení CŘ	Školící středisko CS Jíloviště	CZ170100
CZ173100	*	VRS Nové Butovice	CZ170100
CZ176600	Celní úřad	Benešov	CZ170100
CZ177100	Pobočka	Příbram	CZ176600
CZ176900	Celní úřad	Kladno	CZ170100
CZ177200	Pobočka	Beroun	CZ176900
CZ177900	Pobočka	Rakovník	CZ176900
CZ177500	Celní úřad	Kolín	CZ170100
CZ170400	Pobočka	Kutná Hora	CZ177500
CZ170500	Pobočka	Nymburk	CZ177500
CZ177300	Celní úřad	Mělník	CZ170100
CZ177400	Celní úřad	Mladá Boleslav	CZ170100
CZ194100	Celní úřad	Praha - Ruzyně	CZ170100
CZ194400	Oddělení CÚ (externí)	025 - Ruzyně - zboží	CZ194100

CZ176100	Celní úřad	Praha 1	CZ170100
CZ175100	Oddělení CÚ (externí)	025 - Praha - Pošta	CZ176100
CZ176700	Oddělení CÚ (externí)	026 - Praha - Žižkov	CZ176100
CZ176400	Celní úřad	Praha 2	CZ170100
CZ170300	Oddělení CÚ (externí)	025 - Uhřetěves	CZ176400
CZ176800	Celní úřad	Praha D1	CZ170100
CZ177600	Celní úřad	Praha D5	CZ170100
CZ176500	Celní úřad	Praha D8	CZ170100
CZ200100	Celní ředitelství	ÚSTÍ NAD LABEM	CZ900000
CZ203100	Oddělení ČŘ	31 - Odhalování organizované trestné činnosti	CZ200100
CZ203200	Oddělení ČŘ	32 - Protidrogové a zboží zvláštního určení	CZ200100
CZ203300	Oddělení ČŘ	33 - Podpory pátrání	CZ200100
CZ203600	Oddělení ČŘ	34 - Mobilního dohledu	CZ200100
CZ203500	Oddělení ČŘ	35 - Pátrání (Liberec)	CZ200100
CZ203400	Oddělení ČŘ	36 - Pátrání (Chomutov)	CZ200100
CZ200200	*	VRS Mezní Louka	CZ200100
CZ156200	Celní úřad	Česká Lípa	CZ200100
CZ051200	Celní úřad	Děčín	CZ200100
CZ152200	Pobočka	Rumburk	CZ051200
CZ156100	Pobočka	Varnsdorf	CZ051200
CZ086300	Celní úřad	Chomutov	CZ200100
CZ086400	Pobočka	Žatec	CZ086300
CZ106300	Celní úřad	Liberec	CZ200100
CZ106100	Pobočka	Jablonec nad Nisou	CZ106300
CZ106200	Pobočka	Turnov	CZ106300
CZ206500	Celní úřad	Most	CZ200100
CZ206200	Pobočka	Teplice	CZ206500
CZ206300	Celní úřad	Ústí nad Labem	CZ200100
CZ206700	Pobočka	Litoměřice	CZ206300
CZ900000	*	GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ CEL	
CZ800000	Odbor GŘC	10 - PODPORY ŘÍZENÍ	CZ900000
CZ801100	Oddělení GŘC	101 - Řízení, koordinace a bezpečnosti CS	CZ800000
CZ891000	Oddělení GŘC	102 - Inspekce generálního ředitele	CZ800000
CZ892000	Oddělení GŘC	103 - Interního auditu	CZ800000
CZ901400	Oddělení GŘC	104 - Centrální analytická jednotka	CZ800000
CZ902000	Odbor GŘC	20 - MEZINÁRODNÍ A VZTAHŮ K VEŘEJNOSTI	CZ900000
CZ902100	Oddělení GŘC	201 - Mezinárodní	CZ902000
CZ807000	Oddělení GŘC	202 - Vztahů k veřejnosti	CZ902000
CZ903000	Odbor GŘC	30 - PRÁVNÍ	CZ900000
CZ809000	Oddělení GŘC	301 - Celních předpisů a právních činností	CZ903000
CZ721000	Oddělení GŘC	302 - Daňových předpisů	CZ903000
CZ840000	Odbor GŘC	40 - PERSONÁLNÍ, VZDĚLÁVÁNÍ A ZDRAVOTNÍ PÉČE	CZ900000
CZ841000	Oddělení GŘC	401 - Personální	CZ840000
CZ844000	Oddělení GŘC	402 - Organizace a systemizace	CZ840000
CZ845000	Oddělení GŘC	403 - Institut vzdělávání	CZ840000
CZ713000	*	Zařízení zdravotní péče	CZ840000
CZ910000	GŘC - sekce	01 - EKONOMIKY A INFORMATIKY	CZ900000
CZ850000	Odbor GŘC	11 - FINANČNÍ	CZ910000
CZ851000	Oddělení GŘC	111 - Finančně rozpočtové	CZ850000
CZ852000	Oddělení GŘC	112 - Finančního účetnictví a majetkové evidence	CZ850000

CZ860000	Odbor GŘC	12 - INFORMATIKY	CZ910000
CZ868000	Oddělení GŘC	121 - Strategie rozvoje a správy bezpečnosti IS	CZ860000
CZ862000	Oddělení GŘC	122 - Informačních systémů celního a daňového řízení	CZ860000
CZ869000	Oddělení GŘC	123 - Statistiky a správy dat	CZ860000
CZ864000	Oddělení GŘC	124 - Správy a provozu informačního centra	CZ860000
CZ866000	Oddělení GŘC	125 - Informačních a komunikačních technologií	CZ860000
CZ870000	Odbor GŘC	13 - HOSPODÁŘSKÉ SPRÁVY	CZ910000
CZ871000	Oddělení GŘC	131 - Investic, ekonomiky a hospodářské správy	CZ870000
CZ872000	Oddělení GŘC	132 - Techniky a autoprovozu	CZ870000
CZ875000	Oddělení GŘC	133 - MTZ a výstroje	CZ870000
CZ920000	GŘC - sekce	02 - CEL A DANÍ	CZ900000
CZ829000	Oddělení GŘC	020 - Správních činností	CZ920000
CZ921000	Odbor GŘC	21 - CELNÍ	CZ920000
CZ821000	Oddělení GŘC	211 - Celní	CZ921000
CZ921200	Oddělení GŘC	212 - Původu zboží, celní hodnoty a celní nomenklatury	CZ921000
CZ833000	Oddělení GŘC	213 - TARICu a kvót	CZ921000
CZ922000	Odbor GŘC	22 - INTEGROVANÝCH KONTROL A SZP	CZ920000
CZ922100	Oddělení GŘC	221 - Integrovaných kontrol	CZ922000
CZ922200	Oddělení GŘC	222 - Společné zemědělské politiky a zvláštních kompetencí	CZ922000
CZ834000	Oddělení GŘC	223 - Řízení celně technických laboratoří	CZ922000
CZ720000	Odbor GŘC	23 - SPOTŘEBNÍCH DANÍ	CZ920000
CZ722000	Oddělení GŘC	231 - Metodiky spotřebních daní	CZ720000
CZ723200	Oddělení GŘC	232 - Daňového řízení	CZ720000
CZ711000	Odbor GŘC	24 - SPRÁVY CELNÍCH A DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ	CZ920000
CZ716000	Oddělení GŘC	241 - Správy daňových a ostatních příjmů	CZ711000
CZ717000	Oddělení GŘC	242 - Správy tradičních vlastních zdrojů EU (TOR)	CZ711000
CZ930000	GŘC - sekce	03 - PÁTRÁNÍ A DOHLEDU	CZ900000
CZ931000	Odbor GŘC	31 - PÁTRÁNÍ	CZ930000
CZ931100	Oddělení GŘC	311 - Operativních činností	CZ931000
CZ931200	Oddělení GŘC	312 - Metodiky pátrání	CZ931000
CZ931300	Oddělení GŘC	313 - Speciálních činností	CZ931000
CZ932000	Odbor GŘC	32 - INFORMAČNÍ PODPORY	CZ930000
CZ693000	Oddělení GŘC	321 - Operační centrum	CZ932000
CZ932200	Oddělení GŘC	322 - Národní koordinační jednotka	CZ932000
CZ932300	Oddělení GŘC	323 - Zvláštních činností	CZ932000
CZ933000	Odbor GŘC	33 - DOHLEDU	CZ930000
CZ933100	Oddělení GŘC	331 - Služební přípravy a kynologie	CZ933000
CZ108200	*	VZSK Heřmanice	CZ933100
CZ933200	Oddělení GŘC	332 - Metodiky a koordinace dohledu	CZ933000

**PŘÍLOHA P IV : ZÁKLADNÍ ORGANIZAČNÍ SCHÉMA CELNÍ
SPRÁVY**

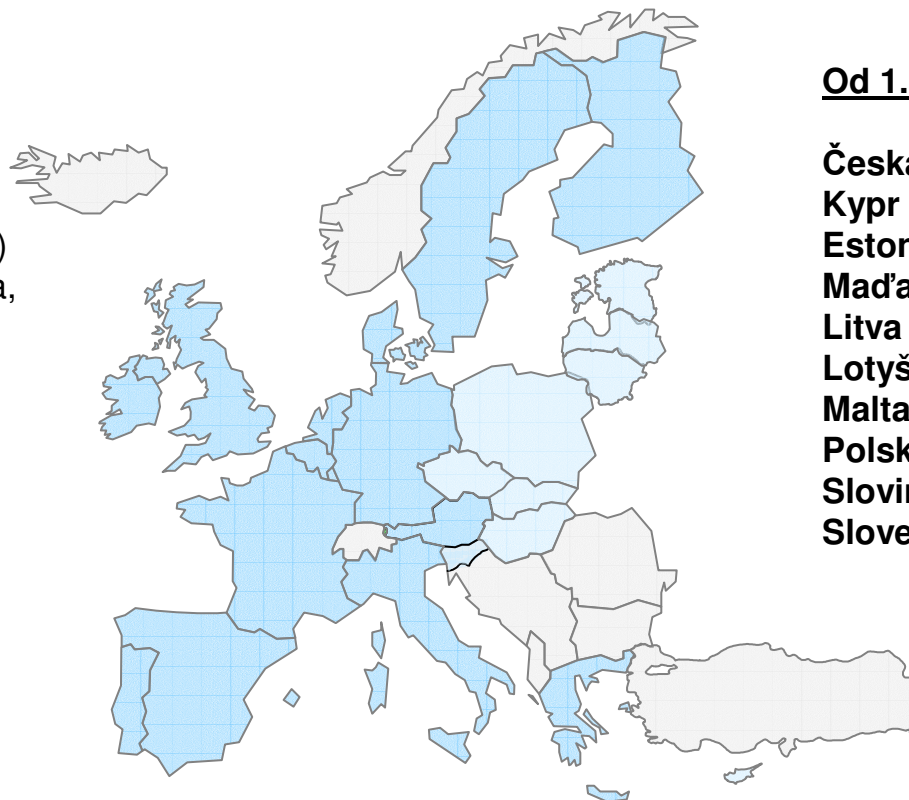
Základní organizační schéma Celní správy ČR

Celní území EU

(dle čl. 3 celního zákoníku EU – Nařízení Rady č.2913/92 v platném znění)

Velká Británie (– Normandské ostrovy, ostrov Man)
Dánsko (– Faerské ostrovy, Grónsko)
Německo (– Heligoland, Büsingen)
Řecko (– Mont Athos)
Španělsko (– Kanárské ostrovy, Ceuta, Melilla, Gibraltar)
Francie (+ Monako, Guadeloupe, Francouzská Guayana, Martinique, Réunion)
Irsko
Itálie (– Livigno, Campione d'Italia, část jezera Lugano)
Lucembursko
Nizozemsko
Belgie
Rakousko
Portugalsko (+ Azory a Madeira)
Finsko
Švédsko

Od 1.5.2004 :

Česká republika
Kypr
Estonsko
Maďarsko
Litva
Lotyšsko
Malta
Polsko
Slovinsko
Slovensko

+ teritoriální vody, vnitrozemské mořské vody, vzdušný prostor členských států